

ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Direction of Curriculum Development at Graduate Level in Buriram Rajabhat University

โดย
นวมินทร์ ประชานันท์

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

พ.ศ. 2552

ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Direction of Curriculum Development at Graduate Level in Buriram Rajabhat University

โดย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

พ.ศ. 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 2) เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เมื่อจำแนกตามเพศและสาขาวิชา และ 3) ศึกษาทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 224 คน ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเกรซีและมอร์แกน การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่าย ตามลำดับ เพื่อตอบแบบสอบถาม และ 2) ผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 4 คน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 6 คน และอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และวิธีการของเซฟเฟ่ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและความเรียงเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านคุณภาพอาจารย์ รองลงมา ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร และ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ ด้านงบประมาณ รองลงมา ได้แก่ ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา และด้านการได้งานทำ ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา และด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามสาขาวิชา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา ด้านคุณภาพอาจารย์ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม และด้านความพึงพอใจในหลักสูตร ส่วนด้านการได้งานทำ และด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา ไม่แตกต่างกัน

4. ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อให้มี
ประสิทธิภาพ ควรพิจารณาใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น การ
พิจารณาเนื้อหาของหลักสูตร การเตรียมอาจารย์ประจำหลักสูตร และการเตรียมสถานที่ในการ
จัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

คำสำคัญ: ทิศทางการพัฒนา การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ABSTRACT

This research aimed 1) to investigate the present states of graduate curriculum in Buriram Rajabhat University, 2) to compare the present states of graduate curriculum in Buriram Rajabhat University classified by genders and programmes, and 3) to study the direction of curriculum development at graduate level in Buriram Rajabhat University. The samples were 1) 224 graduate students, selected through the table of Krejcie and Morgan, stratified random sampling and simple random sampling, respectively for answering the questionnaire, and 2) 4 graduate school committees, 6 graduate programme committees and 10 graduate lectures, in a total of 20, selected by purposive sampling technique for interview. The quantitative data from the questionnaire were analysed by percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe' method while the qualitative data from the interview were interpreted by content analysis and descriptive technique. The findings were as follows:

1. The present states of graduate curriculum in Buriram Rajabhat University both in overall and each aspect were at the agree level. When considering each aspect, it was found that the three highest mean scores were the lecturer quality, followed by the curriculum satisfaction, and the value added of mind, virtue and morality. In contrast, the budget was reported as the lowest mean score, followed by the readiness of resources and educational materials, and working obtained, respectively.

2. The comparison of the present states of graduate curriculum in Buriram Rajabhat University classified by genders in overall was not different. When considering each aspect, it was found that the valued added of academic, the value added of thinking skills and intellectual processes, and the value added of mind, virtue and morality were statistically significant differences at .05 level. In contrast, the rest aspects were not different.

3. The comparison of the present states of graduate curriculum in Buriram Rajabhat University classified by genders in overall was statistically significant differences at .05 level . When considering each aspect, it was found 8 aspects were statistically significant differences at .05 level, namely the readiness of resources and educational materials, the lecturer quality, the budget, the learning and teaching management, the measurement and evaluation, the valued added of academic, the value added of mind, virtue and morality, and the curriculum satisfaction. In contrast, the working obtained, and the value added of thinking skills and intellectual processes were not different.

4. The direction of curriculum development at graduate level in Buriram Rajabhat University with effectiveness should take 4 issues into account, namely needs analysis of local community, consideration of curriculum contents, responsible lecturer preparation for graduate programmes, and facilities preparation for learning and teaching arrangement, respectively.

Keywords: Direction of development, Curriculum development, Graduate curriculum

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของบุคคลต่างๆ ดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบละอองทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรานีพันธ์ จารุวัฒนพันธ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ขอขอบคุณนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้เห็นสภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยในครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าทั้งปวงใดๆ อันเกิดจากการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบคุณงามความดีนี้แด่คณาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งหลาย บิดา มารดา บุพการีที่มอบชีวิตเป็นตัวอย่างและแนวทางการดำรงชีวิตอันทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย และขอมอบองค์ความรู้นี้ไว้ให้กับผู้ที่สนใจในการศึกษาและมุ่งพัฒนาตน พัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพทุกท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	8
การจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา	22
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	76
สรุปผลการวิจัย	76
การนำผลการวิจัยไปใช้	82
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	87
ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	88
ข แบบสัมภาษณ์	100
ประวัติผู้วิจัย	101

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	41
4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา โดย ภาพรวมและรายข้อ.....	42
4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านคุณภาพอาจารย์ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	43
4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านงบประมาณ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	44
4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้อ.....	45
4.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านการวัดและการประเมินผล โดยภาพรวมและ รายข้อ.....	47
4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้อ.....	49
4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายข้อ.....	50
4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	51
4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการ ทางปัญญา โดยภาพรวมและรายข้อ.....	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม โดยภาพรวม และรายชื่อ.....	53
4.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร โดยภาพรวมและรายชื่อ	54
4.14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ.....	55
4.15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามสาขาวิชา.....	57
4.16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา.....	58
4.17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านคุณภาพอาจารย์.....	59
4.18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านงบประมาณ.....	59
4.19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	60
4.20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผล.....	61
4.21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านหลักสูตร.....	61
4.22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ.....	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม.....	63
4.24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร.....	63
4.25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยภาพรวม.....	64
4.26 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา.....	65
4.27 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านคุณภาพอาจารย์.....	66
4.28 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านงบประมาณ.....	67
4.29 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	68
4.30 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผล.....	69
4.31 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านหลักสูตร.....	70
4.32 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการดำเนินงาน.....	70
4.33 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ.....	71
4.34 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา.....	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

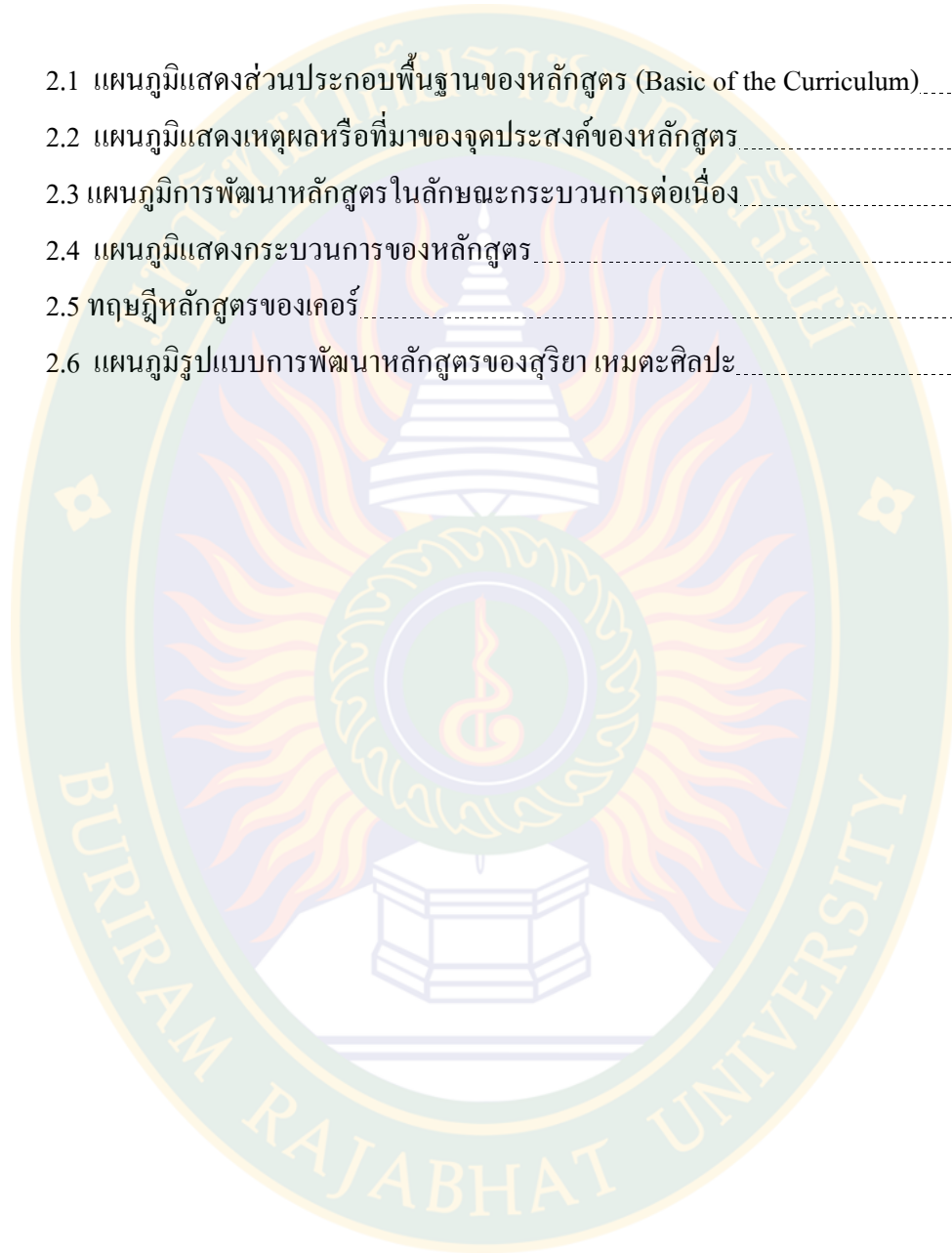
4.35	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับ บัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม.....	73
4.36	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับ บัณฑิตศึกษา ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร.....	73

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 แผนภูมิแสดงส่วนประกอบพื้นฐานของหลักสูตร (Basic of the Curriculum).....	12
2.2 แผนภูมิแสดงเหตุผลหรือที่มาของจุดประสงค์ของหลักสูตร.....	13
2.3 แผนภูมิการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะกระบวนการต่อเนื่อง.....	14
2.4 แผนภูมิแสดงกระบวนการของหลักสูตร.....	15
2.5 ทฤษฎีหลักสูตรของเคอร์.....	16
2.6 แผนภูมิรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของสุริยา เหมตะศิลาปะ.....	17

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยเรื่อง “ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา
3. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

การจัดการศึกษาที่ดีจะต้องมีแนวทางในการจัดเพื่อให้เกิดคุณภาพของการศึกษารูปแบบที่เป็นโครงสร้างแน่นอนที่จะกำหนดแนวทางการศึกษาได้ ก็คือ หลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. 2533 : 33) หลักสูตรเป็นแกนสำคัญที่จะทำให้การศึกษาทั้งหมดไปสู่ปรัชญาและเป้าหมายของสังคมเดียวกัน

คำว่าหลักสูตร “หลักสูตร” มีความหมายที่แตกต่างกันหลายประการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ที่ศึกษาจะนำไปใช้ในเรื่องใด ในภาษาอังกฤษ คำว่า “หลักสูตร” หรือ “Curriculum” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Currere” ซึ่งมีความหมายว่า “Racecourse” หรือ “สนามแข่ง” ตามความหมายดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเกี่ยวกับหลักสูตร แต่เดิมที่คิดว่าหลักสูตรมีลักษณะเป็นสนามแข่งจริงๆ เพราะผู้เรียนต้องแข่งขันกันเรียนให้จบ เพื่อที่จะได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญา (ชมพันธ์ ฤกษ์จร ฌ อยุธยา. 2540 : 1)

สำหรับความหมายของหลักสูตรที่นักการศึกษาหลายท่านให้คำนิยามไว้มากมายมีทั้งคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ดังนี้

สังค์ อุทรานันท์ (2532 : 8-16) ได้เสนอนิยามของคำว่าหลักสูตรไว้ 8 แนวทางด้วยกัน คือ

1. หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่ใช้สอน
2. หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก
3. หลักสูตร คือ กิจกรรมการเรียนการสอน
4. หลักสูตร คือ สื่อกลางหรือวิถีทางที่จะนำเด็กไปสู่จุดหมายปลายทาง

5. หลักสูตร คือ ข้อผูกพันระหว่างนักเรียนกับครูและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
6. หลักสูตร คือ สิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังจะให้เด็กได้รับ
7. หลักสูตร คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ครู และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
8. หลักสูตรในความหมายอื่นๆ เป็นต้นว่า หลักสูตรจะรวมไปถึงกิจกรรมทั้งนอกห้องเรียน

หรือกิจกรรมนอกหลักสูตร

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 40 – 41) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีความหมายมีความหมายเป็น 2 ประการ คือ

1. หลักสูตร เป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. หลักสูตร เป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น ครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ผลผลิต (Output) คือ ผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น หลักสูตรเป็นแผนการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนตามเป้าหมายที่ต้องการ นอกจากนี้หลักสูตรยังมีความหมายแตกต่างกันตามผู้ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะให้ความหมายของหลักสูตร เป็นการjadประสพการณ์ที่มวลงในสถานศึกษาให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิต

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตร โดยการใช้อักษรย่อภาษาอังกฤษ 5 ตัว คือ SOPEA โดยได้อธิบายความหมายของอักษรทั้ง 5 ตัว ไว้ดังนี้

1. หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน (Curriculum as Subjects and Subject Matter)
2. หลักสูตร คือ จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ (Curriculum as Objectives)
3. หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ หรือประสพการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน (Curriculum as Plans)
4. หลักสูตร คือ ประสพการณ์ที่ปวงของผู้เรียนที่จัด โดยโรงเรียน (Curriculum as Learners Experiences)
5. (หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน (Curriculum as Educational Activities)

นาตยา ปิลาธนนานนท์ และคณะ (2542) ได้ให้ความหมายของ “หลักสูตร” ไว้ว่า “หลักสูตรจะประกอบไปด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ แผนงานในการจัดการศึกษาเพื่อไปสู่การเรียนรู้ที่กำหนดไว้และการวางแผนงานเหล่านี้ไปใช้เพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติจริง”

โบวแชมป์ (Beauchamp, 1981) ได้จำแนกหลักสูตร ไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. หลักสูตร หมายถึง เอกสารที่จัดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษา ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล
2. หลักสูตร หมายถึง ระบบการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาระดับสูง
3. หลักสูตร หมายถึง ศาสตร์สาขาหนึ่งทางการศึกษาเป็นความหมายที่ใช้ในสถาบันการศึกษา ระดับสูง

มาร์ชและวิลลิส (Marsh & Willis, 1995) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้ “หลักสูตร เป็นชุดของแผนและประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ที่นักเรียนจะรับผิดชอบตนเองในการเรียนภายใต้การแนะนำดูแลของโรงเรียน”

ดอลล์ (Doll, 1996) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง เนื้อหาสาระและกระบวนการทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งผู้เรียนได้รับความรู้และความเข้าใจ พัฒนาทักษะ และปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความตระหนัก และคุณค่าภายใต้การอุปถัมภ์และดูแลของโรงเรียน

ออร์นสไตน์และฮันกินส์ (Ornstein & Hunkins, 2004) ได้กล่าวไว้ว่า “หลักสูตร คือ แผนเพื่อนำไปปฏิบัติการหรือเอกสารที่เขียนขึ้น ซึ่งรวมยุทธวิธีต่างๆ ที่นำมาใช้เพื่อบรรลุตามจุดมุ่งหมายปลายทางที่ได้ตั้งไว้”

จากนิยามของนักศึกษาระดับบัณฑิต จะพอสรุปความหมายของหลักสูตรได้ว่า หลักสูตร คือ แบบแผนหรือกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ โดยมีรายละเอียดหรือเนื้อหาเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านความรู้ จิตใจ ทักษะ มีชีวิตอยู่ในสังคมที่ดี ตลอดจนเก่งดี มีสุข ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนิยามหลักสูตรว่า หลักสูตรคือ แผนของ โอกาสการเรียนรู้จาก กลุ่มวิชา กิจกรรม ประสบการณ์ ที่สถานศึกษาจัดไว้สำหรับผู้เรียน เพื่อได้เจริญงอกงามในสมรรถภาพส่วนตนและสังคมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ความสำคัญของหลักสูตร

จากความหมายของหลักสูตรที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะพบว่าหลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาในระดับต่างๆ เพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การถ่ายทอดความรู้วัฒนธรรม การเสริมสร้างทักษะ การปลูกฝังเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงปรารถนา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้าง

ความเจริญเติบโตและการพัฒนาการในทุกๆ ด้าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตของตนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข หลักสูตรเป็นแม่บทสำคัญต่อการจัดการศึกษาทุกระดับทุกสาขาวิชาหลักสูตรจะระบุสิ่งที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียนและแนวทางในการจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่างๆ ตามต้องการ มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวเน้นถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 38 - 39) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

1. งานหลักสูตรและการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. งานด้านหลักสูตร ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย
3. หลักสูตรเปรียบเทียบเหมือนแบบแปลการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรบอกไว้ว่าวัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุและอุปกรณ์ จะสอนอะไร จัดเตรียมการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ความประพฤติมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

ธีรารัตน์ บัวศรี (2542) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร โดยสรุปดังนี้

1. ความสำคัญต่อการศึกษารวม หลักสูตรเครื่องมือถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติ หลักสูตรคือสิ่งที่นำเอาความมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐานในโรงเรียน หรือสถานศึกษานั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้แน่ใจว่าเยาวชนแต่ละระดับการศึกษา ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน

2. ความสำคัญต่อการเรียนการสอน หลักสูตรเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดหมวดประสบการณ์แก่ผู้เรียน หลักสูตรเปรียบเสมือนแผนที่ ซึ่งบอกให้ครูผู้สอนรู้ว่าจะต้องตั้งเข็มทิศไปในทางใด และจุดมุ่งหมายปลายทางของการเรียนการสอนคืออะไร และระหว่างทางที่จะไปจะต้องทำอะไรบ้าง เป็นต้น ว่าต้องใช้สิ่งหรืออุปกรณ์ช่วย หรือต้องมีการตรวจสอบประเมินผล หรือต้องปรับปรุงวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะที่ผู้เรียนเองก็จำเป็นต้องทราบล่วงหน้าจะได้เรียนรู้อะไรและจะได้รับผลอะไร การจะต้องเตรียมการอะไรจึงจะสามารถเรียนรู้และได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

แพทท์ (Pratt, 1994) ได้เปรียบเทียบความสำคัญของหลักสูตรว่า เมื่อพิมพ์เขียวมีความสำคัญอย่างมากในการสร้างบ้านฉันใด หลักสูตรก็เป็นพิมพ์เขียวของการเรียนการสอนฉันนั้น โดยก่อนที่นักวางแผนหลักสูตรจะเริ่มวางแผนหลักสูตร เขาจะต้องตั้งคำถามถึงการนำไปใช้และวัตถุประสงค์ว่ามีอะไรบ้าง ซึ่งคำตอบที่ได้คือ เพื่อยกระดับความผาสุกของมนุษย์นั่นเอง

สรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหลักสูตรได้รวมจุดมุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละระดับ และเป็นเครื่องชี้นำทางในการจัดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่จะทำให้ความมั่นใจได้ว่าเยาวชนที่ผู้เรียนทั้งหมด ก็จะได้รับการศึกษาตามที่มุ่งหวัง

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนการประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรไปด้วย ส่วนประกอบที่สำคัญของหลักสูตรมักจะหมายถึง จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน และการประเมินผลองค์ประกอบของหลักสูตร หรือ โครงสร้างของหลักสูตร เป็นตัวชี้วัดความสำคัญของหลักสูตร แนวทางของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2532 : 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนร่วมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบจากหลักสูตรไปแล้ว
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives) สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลังจากที่เรียนจบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดเอาไว้
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and Experiences) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และประสบการณ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง กระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้และอื่นๆ ตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and Materials) หมายถึง เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน
6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตร และการประเมินผลการเรียนการสอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 5) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหารายวิชา
3. วิชาการสอนและการจัดการกิจกรรมการสอน
4. วิธีประเมินผล

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่ได้กล่าวข้างต้น พอจะกล่าวโดยสรุปได้ว่าองค์ประกอบของหลักสูตรนั้นประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. เนื้อหาสาระของวิชา

3. การจัดการเรียนการสอน
4. การประเมินผลการเรียนการสอน

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรมีหลายรูปแบบ ซึ่งมีจุดเน้นและรายละเอียดที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

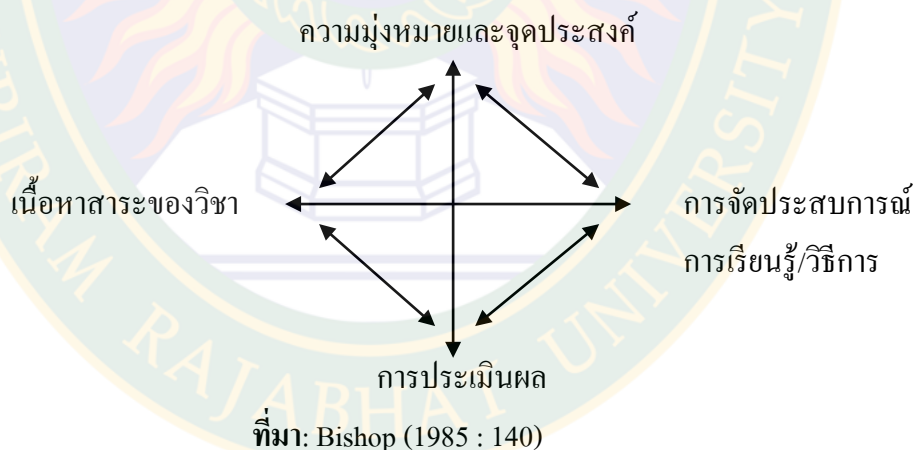
1. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler)

ไทเลอร์ (Tyler, 1949 ; อ้างถึงใน Bishop, 1985 : 137 - 142) ได้เสนอแนวทางการพิจารณา การวิเคราะห์ และตีความเพื่อพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนของสถานศึกษา โดยใช้คำถามพื้นฐาน 4 ข้อ คือ

- 1.1 สถานศึกษาควรมีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอะไรบ้าง ที่เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา
- 1.2 ควรจัดเตรียมประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เหล่านั้น
- 1.3 จัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านั้นให้มีประสิทธิผลอย่างไร
- 1.4 ตรวจสอบได้อย่างไรว่า ได้บรรลุวัตถุประสงค์เหล่านั้นแล้วหรือไม่

ข้อมูลจากคำถามพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 4 ข้อนี้ก็คือ ส่วนประกอบพื้นฐานของหลักสูตรในการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นจุดประสงค์ของไทเลอร์ ดังภาพประกอบ 2.1

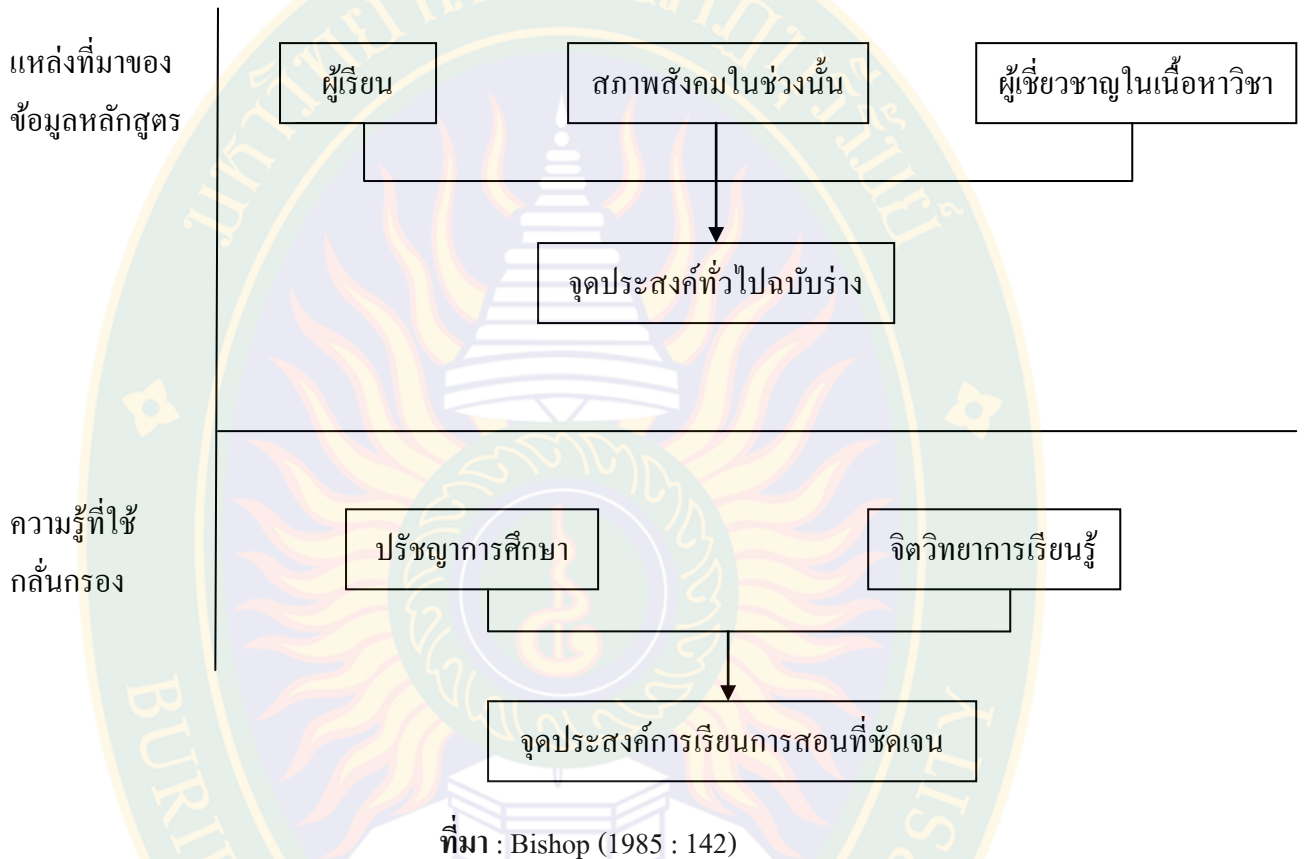
ภาพประกอบ 2.1 แผนภูมิแสดงส่วนประกอบพื้นฐานของหลักสูตร (Basic of the Curriculum)

จากภาพประกอบที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า ส่วนประกอบพื้นฐานทั้ง 4 ส่วนนี้ อันได้แก่ ความมุ่งหมายและจุดประสงค์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้/วิธีการ เนื้อหาสาระของวิชา และการประเมินผล ประกอบกันในลักษณะเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน

การที่จะได้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมและชัดเจนนั้น ไทเลอร์ได้อธิบายข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการพิจารณา โดยสรุปดังภาพประกอบ 2.2

ภาพประกอบ 2.2 แผนภูมิแสดงเหตุผลหรือที่มาของจุดประสงค์ของหลักสูตร

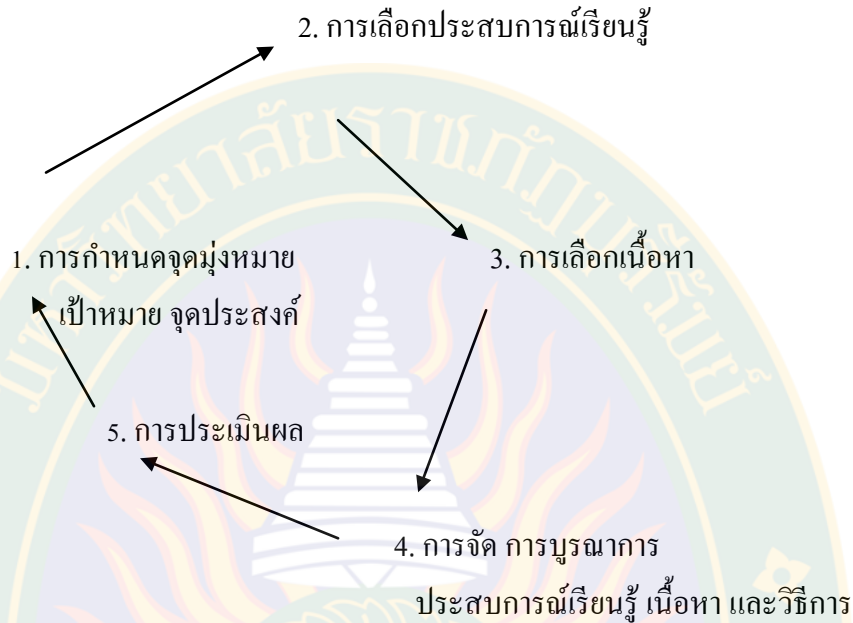

จากภาพประกอบ 2.2 อธิบายให้เห็นที่มาของข้อมูลหลักสูตรว่าพิจารณาข้อมูลอะไรบ้าง ก่อนมากำหนดเป็นจุดประสงค์ทั่วไป และจากนั้นนำความรู้เกี่ยวกับอะไรบ้างมากลั่นกรองจนกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนการสอน

2. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของวิลเลอร์ (Wheeler)

วิลเลอร์ (Wheeler, 1971 : 30 อ้างถึงใน Bishop, 1985 : 124-125) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะวงจรที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ดังภาพประกอบ 2.3

ภาพประกอบ 2.3 แผนภูมิการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะกระบวนการต่อเนื่อง

ที่มา : Wheeler (1971 ; cited in Bishop. 1985 : 124)

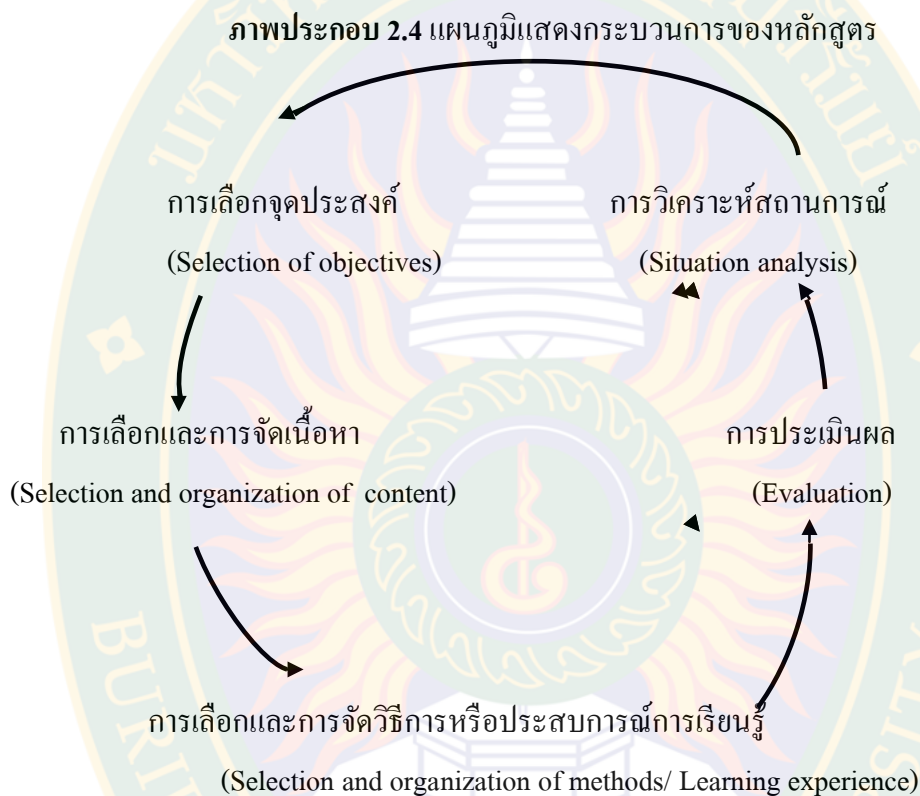
การพัฒนาหลักสูตรในลักษณะวงจรของกระบวนการที่ต่อเนื่องทั้ง 5 ขั้นตอนดังภาพประกอบ

2.3 มีรายละเอียดประกอบ ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์
2. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรม จะพิจารณาจุดเน้นที่จะนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ เพื่อช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ โดยคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียนและหลักการเรียนรู้
3. การเลือกเนื้อหา การพิจารณาไม่ได้พิจารณาเพียงความครอบคลุมของเนื้อหาวิชา แต่พิจารณาว่า ความสามารถด้านการคิด ทักษะ ค่านิยม ฯลฯ อะไรที่ควรปรากฏในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย
4. การจัด และการบูรณาการประสบการณ์การเรียนรู้ เนื้อหา และวิธีการ เพื่อสร้างแนวทางการปฏิบัติสำหรับกิจกรรม หรือปฏิบัติในห้องเรียน
5. การประเมินประสิทธิผลของขั้นที่ 2 3 และ 4 ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ตามที่ระบุไว้ในขั้นที่ 1 หรือไม่เพียงใด

3. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนิโคลล์และนิโคลล์ (Nicholls and Nicholls)

นิโคลล์และนิโคลล์ (Nicholls & Nicholls. 1978; อ้างถึงใน Bishop. 1985 : 130-134) ได้ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการพัฒนาหลักสูตรหรือที่พวกเขาเรียกว่า กระบวนการหลักสูตร จากที่เสนอในรายงานการทำงานของสภาโรงเรียน ฉบับที่ 10 (School Working Paper No.10) ว่าเป็นกระบวนการที่เป็นวงจรต่อเนื่อง คล้ายๆกับของ วิลเลอร์ แต่จะแตกต่างกันที่ ขั้นตอนการวิเคราะห์สถานการณ์ที่นิโคลล์และนิโคลล์ ปรับปรุงเข้ามาใหม่ ดังภาพประกอบ 2.4

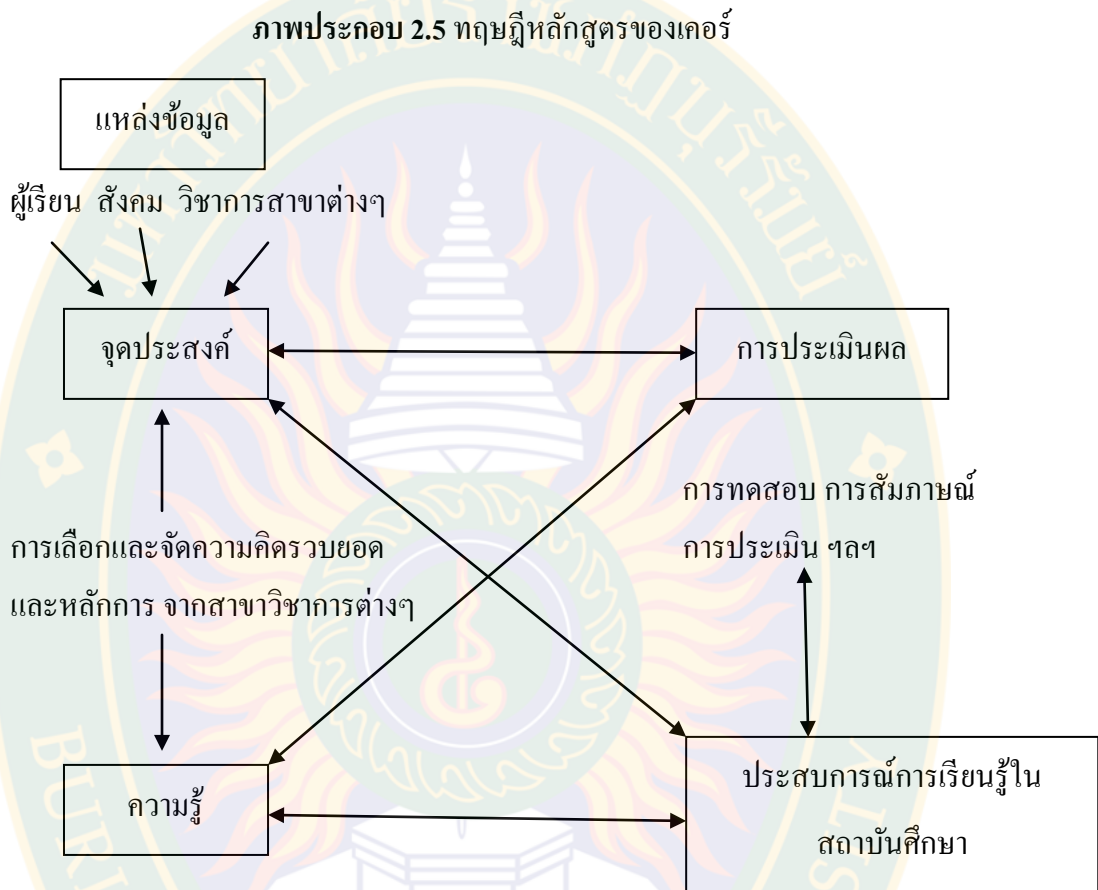
ที่มา: Nicholls and Nicholls. (1978 : 21; cited in Bishop. 1985 : 131)

การพัฒนาหลักสูตร ไม่ได้เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นครั้งเดียวในสถานศึกษาแล้วก็จบสิ้นกันไป แต่เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากข้อมูลการประเมินผลจะเป็นข้อมูลป้อนกลับที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และนำไปเตรียมการได้อย่างดีในการเริ่มต้นพัฒนาครั้งต่อไป

4. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเคอร์ (Kerr)

เคอร์ (Kerr. 1968 : 20 ; อ้างถึงใน Bishop. 1985 : 143) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร โดยเรียกว่า รูปแบบสำหรับทฤษฎีหลักสูตรของเคอร์ (Kerr Model Curriculum Theory) ดังภาพประกอบ 2.5

ที่มา : Kerr. (1968 : 20; cited in Bishop. 1985 : 143)

รูปแบบของเคอร์ ได้แสดงให้เห็นว่า การตัดสินใจเลือกหรือกำหนดจุดประสงค์นั้นพิจารณาจากข้อมูลหลายส่วนด้วยกัน และจุดประสงค์จะเป็นแนวพิจารณาองค์ความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะจัดให้ผู้เรียน การประเมินผลความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานศึกษา จะพิจารณาเพื่อทราบว่า ได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเท่าใด ลูกศรสองทิศทางซึ่งเชื่อมระหว่างการประเมินผลและจุดประสงค์ได้แสดงให้เห็นว่า จุดประสงค์อาจได้รับการปรับปรุงเนื่องจากผลการประเมินด้วย ลูกศรสองหัวที่เชื่อมส่วนประกอบหลักสูตรทั้ง 4 ส่วน แสดงถึงความสัมพันธ์ภายในและการพึ่งพากันและกัน

5. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ สุริยา เหมตะศิลป์

สุริยา เหมตะศิลป์ (2537 : 53) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่เคลื่อนไหวเป็นวงจรต่อเนื่อง ที่แต่ละขั้นตอนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังภาพประกอบ 2.6

ภาพประกอบ 2.6 แผนภูมิรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของสุริยา เหมตะศิลป์

จากภาพประกอบ 2.6 จะเห็นได้ว่า รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอน และจะเรียงลำดับการพัฒนาเป็นลำดับขั้นไป ขั้นตอนดังกล่าว ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ การเสนอแนวทางในการใช้หลักสูตร การกำหนดมาตรการในการวัดและประเมินผล การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

จากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีการพัฒนาที่คล้ายคลึงกัน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สถานการณ์ การตั้งจุดมุ่งหมาย การเลือกเนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ทราบประสิทธิภาพของการพัฒนาหลักสูตร ขอบเขตและระยะเวลาการประเมินหลักสูตรแตกต่างกันออกไป แล้วแต่จุดประสงค์ของการประเมินอะไร ข้อมูลที่นำมาประเมินต้องเชื่อถือได้ การวิเคราะห์ผลการประเมินต้องทำอย่างรอบคอบ

การประเมินหลักสูตร เป็นการพิจารณาคุณค่าของหลักสูตรด้านรูปแบบการบริหารงาน ด้านวิชาการ การติดตามผล เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร ได้แก่ หลักการ ความมุ่งหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน วิธีสอนการวัดและประเมินผล รวมทั้งการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรว่าการนำไปปฏิบัติจริง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ การเปรียบเทียบนี้จะดำเนินการหลังจากมีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร เพื่อติดตามความก้าวหน้าของบัณฑิตว่ามีความสามารถและประสบความสำเร็จในการทำงานมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้สถาบันการศึกษาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร ให้สอดคล้องกับผู้เรียน บัณฑิต ผู้ว่าจ้างบัณฑิตและสังคมต่อไป (ทิสนา แคมมณี. 2535 : 134; วิชัย วงษ์ใหญ่. 2533 : 18 และสังัด อุทรานันท์. 2532 : 280 : 353)

การประเมินเป็นกระบวนการของการตัดสินใจและตัดสินคุณค่าผลสัมฤทธิ์ของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาคุณค่าของความเหมาะสมของสิ่งที่ปรากฏในเอกสารที่เขียนขึ้นมา การพิจารณาความสอดคล้องกันระหว่างองค์ประกอบในระบบของการทำงานด้านการศึกษา และการพิจารณาถึงความเหมาะสมของศาสตร์แขนงต่างๆ ที่นำมาจัด หรือบรรจุไว้เป็นข้อกำหนดสำหรับการจัดการศึกษา การประเมินหลักสูตรอาจมีจุดมุ่งหมายในการประเมิน เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร เพื่อตัดสินใจความถูกต้องในการวางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตร การบริหารงานด้านวิชาการด้านหลักสูตร และเพื่อติดตามผลผลิตที่ได้ (ทิสนา แคมมณี. 2535 :134) การประเมินหลักสูตรจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร กล่าวคือ ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ไข และปรับปรุงหลักสูตรต่อไป การประเมินหลักสูตรเป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 ระยะเวลาคือ ประเมินหลังจากได้ร่างหลักสูตรแล้ว ประเมินขณะที่กำลังอยู่ในระหว่างการใช้หลักสูตรและประเมินหลังจากการใช้หลักสูตรแล้ว (สังัด อุทรานันท์. 2532 : 353) ทิสนา แคมมณี (2535 : 51) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่าเป็นกระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกวิธีทางในการจัดการศึกษาและการทำหลักสูตร การประเมินหลักสูตรยังเป็นการศึกษาส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ ความมุ่งหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน และการวัดผล นอกจากนี้การประเมินหลักสูตร ยังเป็นกระบวนการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่วัดได้กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรว่า การปฏิบัติจริงนั้นได้ผลใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2533 : 18) ซึ่งการเปรียบเทียบนี้จะดำเนินการหลังจาก ได้มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนั้นๆ ไปแล้ว การประเมินในลักษณะนี้เป็นการติดตามความก้าวหน้า ของผู้สำเร็จการศึกษาว่ามีความสามารถและประสบความสำเร็จในการทำงานได้ผลมากน้อยเพียงใด (สงัด อุทรานันท์. 2532 : 280)

ดังนั้น การประเมินหลักสูตร จึงเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่มีบทบาทต่อการพัฒนา หลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงานและ ตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรว่า มีคุณค่าเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบต่อ หลักสูตรใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจที่จะปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อมูลที่ต้องการ เพื่อตัดสินใจว่าหลักสูตรบรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 218-219) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการ ประเมินหลักสูตรไว้ว่า

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร โดยตรวจสอบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาสามารถบรรลุ ตามวัตถุประสงค์
2. เพื่อวัดผลว่าการวางเค้าโครงและรูปแบบระบบของหลักสูตร รวมทั้งวัสดุประกอบ หลักสูตร และการบริหารและการบริการหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่
3. การประเมินผลจากผู้เรียนเอง หรือการประเมินผลผลิตเพื่อตรวจสอบว่ามีลักษณะที่ พึงประสงค์เป็น ไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

หลักในการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรนั้น ไชเลอร์ และคณะ(Saylor et al. 1981) ได้เสนอแนะว่ามีประเด็นที่ น่าสนใจดังนี้

1. ขอบเขตของการประเมิน ได้แก่
  - 1.1 การประเมินเอกสารหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมดี และถูกต้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตรเพียงใด
  - 1.2 การประเมินหลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปในสถานการณ์จริงได้ ดีเพียงใด มีส่วนไหนเป็นอุปสรรคหรือไม่
  - 1.3 การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ซึ่งทำการประเมินจากผู้สำเร็จการศึกษาจาก หลักสูตรนั้นๆ

1.4 การประเมินระบบหลักสูตร เป็นการประเมินองค์ประกอบทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เช่น ทรัพยากรที่ใช้ ความสัมพันธ์ของระบบหลักสูตรกับระบบบริหารการศึกษา ระบบการจัดการเรียนการสอน ระบบการวัดและการประเมินผลการเรียน

2. ระยะการที่ใช้ประเมินหลักสูตร มี 2 ระยะ คือ ก) การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ข) การประเมินหลักสูตรหลังจากนำหลักสูตรไปใช้แล้ว

3. รูปแบบการประเมินหลักสูตร ไชเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander, 1974) ได้จัดไว้ 5 กลุ่ม คือ

3.1 รูปแบบการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพ (Accreditation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เก่าแก่ที่สุดรูปแบบหนึ่ง ใช้เพื่อการประเมินเพื่อรับรองหรือยอมรับ โครงการการศึกษาที่สถาบันจัดขึ้น หรือใช้การประเมินผลนักเรียนเพื่อรับเข้าศึกษาต่อในสถาบัน การประเมินในรูปแบบนี้ใช้ที่มีความชำนาญหรือมีประสบการณ์ในเรื่องที่ประเมิน ในรูปแบบของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพของการประเมินจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพมาตรฐานหรือเกณฑ์และความเที่ยงตรงในการพิจารณาของคณะกรรมการ

3.2 รูปแบบที่เน้นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective Model) รูปแบบที่เน้นจุดมุ่งหมายการศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้น การประเมินจึงเป็นการประว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นหรือไม่ องค์ประกอบของการประเมินจึงประกอบด้วย การระบุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ต้องการจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการประเมินผลสัมฤทธิ์ เพื่อคว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้หรือไม่ รูปแบบการประเมินจึงเป็นการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ชี้ชัด

3.3 รูปแบบที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-making Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการประเมินเพื่อปรับปรุง (Formative Evaluation) หรือที่รู้จักกันดีในชื่อของ CIPP Model โดยมีมุ่งประเมินสถานการณ์ต่างๆ ของหลักสูตร 4 ส่วนประกอบ คือ

1) การประเมินบริบท (Context) ได้แก่ สภาพแวดล้อมความต้องการของคนในสังคม แนวคิด ปรัชญาในการจัดการศึกษา ซึ่งบริบทเหล่านี้จะนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2) การประเมินปัจจัยตัวป้อน (Input) ได้แก่ ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น ความพร้อมของครู ผู้บริหาร งบประมาณ เป็นต้น

3) การประเมินกระบวนการ (Process) หมายถึง การนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งจะครอบคลุมกระบวนการบริหารหลักสูตร กระบวนการการสอนของครู กระบวนการการเรียน เป็นต้น

3.4 รูปแบบที่เน้นการตอบสนอง (Responsive Model) เป็นลักษณะของรูปแบบการประเมินว่า มีลักษณะที่เน้นกระบวนการมากกว่าจุดมุ่งหมายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และ

พิจารณาความแตกต่างของสภาพก่อนและหลังการดำเนินงาน โดยเน้นการรวบรวมข้อมูลจากสิ่งที่มาก่อน กระบวนการในการสอน และผลที่เกิดขึ้น เพื่อใช้ในการอธิบายหรือตัดสินใจ ข้อมูลที่ใช้จำแยกออกเป็น 2 ชนิด คือ ข้อมูลเชิงบรรยาย (Descriptive) ได้แก่ ข้อมูลที่อธิบายลักษณะความมุ่งหวังของโครงการและสิ่งที่สังเกตได้จากการปฏิบัติตามโครงการและข้อมูลเชิงตัดสินใจ (Judgmental) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าของโครงการซึ่งใช้เกณฑ์ในการพิจารณา การประเมินในรูปแบบนี้คือการเปรียบเทียบผลที่คาดหวังผลที่เกิดขึ้นจริงว่ามีความสอดคล้องกันเพียงใด เกณฑ์อะไรในการตัดสินใจ

3.5 รูปแบบที่ไม่ประเมินเป้าหมาย (Goal-evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ตัดสินใจประเมิน โดยไม่นำไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้เพราะเชื่อว่านักประเมินผลมักมีความโน้มเอียงไปสู่เป้าหมายที่นักพัฒนาหลักสูตรได้วางไว้ทำให้การประเมิน ไม่เที่ยงตรง จึงไม่สมควรสนใจเป้าหมายทางการศึกษาที่นักพัฒนาหลักสูตรได้กำหนดขึ้น แต่ควรสนใจผลกระทบจากโครงการนั้นว่าเป็นความต้องการที่แท้จริงหรือไม่

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 :192-193) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร
2. เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล การจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตร
4. เพื่อต้องการสอบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่า มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการศึกษาแล้วหรือไม่ อย่างไร

ระยะของการประเมินหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและมีขอบเขตที่กว้างขวาง การประเมินหลักสูตรจะต้องครอบคลุมขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตั้งแต่เริ่มแรกหรือก่อนนำไปใช้ตั้งแต่ที่ออนสเทนและฮุนกินส์ (Omstein & Hunkins, 2004 : 330) ได้กล่าวไว้ว่า ในการเริ่มต้นที่จะพัฒนาหลักสูตร แนวคิดสำคัญต่างๆ ในโปรแกรมต้องได้รับการประเมิน เพื่อตอบคำถามที่ว่าหลักสูตรเหมาะสมจะนำไปใช้และมีคุณค่าหรือไม่ ทั้งนี้ ยังครอบคลุมไปถึงขั้นตอนระหว่างการใช้หลักสูตรและการติดตามผลเมื่อหลักสูตรได้นำไปใช้แล้ว

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 :193-194) ได้กล่าวถึงระยะการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ในช่วงระหว่างการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร อาจมีการดำเนินการตรวจสอบทุกขั้นตอนของการจัดทำตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายไปจนถึงการกำหนดการวัดและประเมินผลการเรียน เมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่างเสร็จแล้ว ก่อนจะนำหลักสูตรไปใช้จริง จึงควรมีการประเมินการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฉบับร่างและองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรในระยะนี้ต้องอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาหลักสูตรทางด้านเนื้อหาวิชา ทางด้านวิชาชีพครู ทางด้านการวัดผล เป็นต้น

2. การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร ในขณะที่มีการดำเนินการใช้หลักสูตรที่จัดทำขึ้น ควรมีการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใดจะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรในด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอน

3. การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร หลังจากที่มีการใช้หลักสูตรมาระยะหนึ่งหรือครบกระบวนการเรียนร้อยแล้ว ควรจะประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ การประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรทั้งหมด คือ เอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับติดตาม การจัดกระบวนการเรียนการสอน ฯลฯ เพื่อสรุปผลตัดสินใจว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้น ควรจะดำเนินการใช้ต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หรือควรจะยกเลิก

การจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาได้เริ่มที่มหาวิทยาลัยปารีสในศตวรรษที่ 13 ซึ่งในสมัยนั้นยังไม่แยกระดับมหาบัณฑิต (ปริญญาโท) และดุษฎีบัณฑิต (ปริญญาเอก) ซึ่งต่อมามีการกำหนดการสอนในมหาวิทยาลัยที่ถือว่าเป็นแหล่งผลิตผู้ทรงปัญญา (Scholars) ทำให้มีความจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ จึงถือว่าคุณวุฒิดุษฎีบัณฑิตเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้สอนความแตกต่างของผู้ได้ปริญญาดุษฎีบัณฑิตจึงเกิดขึ้น (อคุลย์ วิริยเวชกุล. 2541)

ในการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาจัดเป็นการศึกษาในระดับขั้นอุดมศึกษาประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นฐานสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถทางวิชาการตลอดจนการพัฒนาและถ่ายทอดเทคนิคเทคโนโลยีระดับให้กับประเทศต่อไป (ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. 2541) ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 12) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยยึดหลักตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ว่า “ส่วน

การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้”

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2546 : 8-9) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนของบัณฑิตศึกษาไว้ ซึ่งสรุปเป็นหลักการได้ดังนี้

1. การสืบเสาะ (Inquiry) การสงสัย การสืบค้น และแสวงหาสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอเป็นแนวคิดสำคัญของบัณฑิตศึกษา บัณฑิตศึกษาต้องสร้างคนให้สงสัย ใต้อถามและสืบเสาะความรู้อยู่เสมอ การศึกษาของเก่าเพื่อสร้างของใหม่ พัฒนาของเดิมเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ การวิจัยจึงเป็นหัวใจสำคัญของบัณฑิตศึกษา

2. ความเป็นนักวิชาการ (Scholarship) บัณฑิตศึกษาเป็นการสร้างพัฒนานักวิชาการสร้างความเป็นผู้ทรงปัญญาให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นนักวิชาการพัฒนาได้หลายลักษณะแต่หลักสำคัญ คือ เป็นผู้ใฝ่ใจในวิชาการ แสวงหาและพัฒนาความรู้ตลอดเวลา ไหวต่อความรู้ใหม่ ใคร่ครวญความรู้ สามารถแสดงความรู้ให้ปรากฏ ประยุกต์ใช้ความรู้เป็นและมีคุณธรรมของนักวิชาการ

3. ความเชี่ยวชาญเฉพาะ (Specialization) ไม่ว่าจะป็นระดับประกาศนียบัตร ปริญญาโท ปริญญาเอก จะมีลักษณะเด่นเสมอ คือ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ การเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาของไทย ต้องการให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะขึ้นในแต่ละสาขาต่างๆ อาชีพ การพัฒนาต้องเน้นในทางลึกเพื่อความเฉพาะด้าน เฉพาะสาขา เฉพาะเรื่องมากขึ้น

4. ความเป็นเลิศ (Excellence) ทุกกิจกรรมต้องมีความละเอียดประณีต พิถีพิถัน ลึกซึ้ง มุ่งไปสู่สิ่งที่ดีที่สุด การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงไม่ใช่การอยู่กับที่ไม่ใช่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่เป็นการทำอะไรอย่างดี มีคุณภาพ เหมาะสมด้วยเหตุผลและข้อมูลที่สุด คุณภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญเสมอ

5. การพัฒนา (Development) การพัฒนาหรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ขึ้นเป็นหัวใจสำคัญอีกข้อหนึ่ง จุดเน้นของการพัฒนา คือ การพัฒนาวิชาการ การพัฒนาบุคคล การพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาสังคม

นอกจากนี้ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2533 : 217-219) ได้กล่าวถึงลักษณะของมหาบัณฑิตและคณาจารย์บัณฑิตว่าความแตกต่างและความต่อเนื่องในบริบทสังคมไทยไว้ในประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 การเปิดหลักสูตรปริญญาโทมีเหตุผลเพื่อให้ผู้จบปริญญาตรีได้กลับมาเรียนเพื่อพัฒนางานที่ทำอยู่ หรือเป็นเรื่องให้ออกโอกาสการเรียนรู้แนวคิดใหม่เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์กับงาน ส่วนปริญญาเอก เป็นเรื่องของการพัฒนาวิชาการ รูปแบบและกระบวนการของหลักสูตรจึงต้องเน้นการเรียนในเชิงทฤษฎีและการพัฒนาความรู้ใหม่

ประเด็นที่ 2 กระบวนการผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาโทเป็นการผสมผสานระหว่างการแสวงหาความรู้ กับการพัฒนาความรู้ขึ้นได้ในระดับหนึ่ง เมื่อพบปัญหาต้องสามารถแสวงหา

กระบวนการที่จะหาความรู้มาแก้ปัญหาได้ ส่วนปัญญาเอกต้องมีความสามารถในการพัฒนาวิธีการและกระบวนการการแสวงหาความรู้ และต้องเป็นการสร้างความรู้ใหม่

ประเด็นที่ 3 ผลผลิต ผู้สำเร็จปริญญาโทต้องสามารถนำความรู้ที่พัฒนาได้ไปแก้ปัญหาคำถามการทำงานได้ ส่วนปัญญาเอกต้องผลิตงานที่ออกมาในลักษณะเป็นทางเลือกหรือแรกเริ่มคิดค้นใหม่ให้กับวงวิชาการหรือวิชาชีพ

โดยภาพรวมแล้วแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาจะเป็นเรื่องของการคิดค้น แสวงหาอย่างประณีต เพื่อให้เกิดความรู้ความชำนาญ สร้างสรรค์สิ่งใหม่แล้วนำไปใช้พัฒนาและคิดค้นแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนโดยส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นการจัดโครงสร้างหลักสูตรที่มีรายวิชาที่ต้องศึกษาหรือไม่ก็ตาม ผู้เรียนทุกคนต้องทำการวิจัยในรูปแบบของวิทยานิพนธ์ หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระด้วยตนเองบนพื้นฐานของการวิจัยโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาดูแล ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นการวางแผนการศึกษา แผน ก และ แผน ข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีความเป็นมาและดำเนินการงานด้านบัณฑิตศึกษา ดังต่อไปนี้ (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2551)

ประวัติความเป็นมา

ตามมาตรา 7 ได้กำหนดไว้ว่า “ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู” ดังนั้น เป็นหน้าที่รับผิดชอบของสถาบันราชภัฏที่จะต้องสอนวิชาชีพชั้นสูง คือระดับสูงกว่าปริญญาตรีได้ เพื่อเป็นการตอบสนองแก่ท้องถิ่น ทั้งการวิจัย ค้นหากnowledgeใหม่ให้กับท้องถิ่น เป็นการเปิดโอกาสให้กับสถาบันราชภัฏเปิดสอนสูงกว่าระดับปริญญาตรีได้ ซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัติราชภัฏ พ.ศ. 2538 มาตรา 10

มาตรา 10 สถาบันราชภัฏอาจแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

- (1) สำนักงานอธิการบดี
- (2) บัณฑิตวิทยาลัย

(3) คณะ

(4) สำนัก

(5) หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าคณะ

เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ทำให้สถาบันราชภัฏทั่วประเทศเปิดสอนระดับสูงกว่าปริญญาตรีได้ ดังนั้นสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์จึงได้เตรียมความพร้อมในการจัดศึกษาบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่มีพระราชบัญญัตินี้ ในปีการศึกษา 2541 จึงเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา ในการดำเนินงาน สถาปประจำสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ได้กำหนด “ข้อบังคับสถาปประจำสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิต พ.ศ. 2541” ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541 ขึ้นใช้ ในข้อบังคับนี้ให้มี “บัณฑิตวิทยาลัย” โดยให้เป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มีหน้าที่ประสานงานด้านการบริหารวิชาการและสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อให้งานทุกด้านมีประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริงและใน พ.ศ. 2544 สถาปประจำสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ได้ปรับปรุงข้อบังคับว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิต พ.ศ. 2544 โดยได้กำหนด “ระเบียบสถาปประจำสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิต พ.ศ. 2544” ขึ้นมาใช้แทนและกำหนดให้มี “บัณฑิตวิทยาลัย” เป็นองค์กรประสานงานการบริหารทำหน้าที่จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์ รับผิดชอบงานธุรการและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การพัฒนาหลักสูตร

ความเป็นมาในการเปิดดำเนินการเรียนการสอนเริ่มจากการพัฒนาหลักสูตรปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา โดยความร่วมมือของสถาบันราชภัฏ 7 แห่ง ได้แก่ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี สถาบันราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏนครปฐม สถาบันราชภัฏเทพสตรีและสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้ให้การรับรองคุณวุฒิปริญญาหลักสูตรนี้ เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2541 และจัดเป็นหลักสูตรกลางของสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ

ต่อมาในปีการศึกษา 2542 ได้เปิดดำเนินการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ขึ้นอีก 2 สาขา

และในปีการศึกษา 2545 ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

ในระยะแรกบัณฑิตวิทยาลัยเปิดสอนภาคพิเศษในวันเสาร์ – วันอาทิตย์ เนื่องจากเป็นความต้องการของ ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้นำในสังคม เป็นผู้ทำงานประจำตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ สำหรับภาคปกติ นั้นได้เปิดดำเนินการในปีการศึกษา 2543 โดยรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

หลักสูตรที่เปิดรับนักศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เริ่มรับสมัครนักศึกษาเพื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 ถึงปัจจุบัน คือ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 11 หลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาคฤภีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
2. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
3. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (ต่อยอด)
4. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
5. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน (ภาษาอังกฤษ)
6. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
7. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น
8. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์
9. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป
10. ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง (บริหารการศึกษา)
11. ประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู

ที่ตั้งของหน่วยงาน

ที่ตั้งของหน่วยงานหลักอยู่ที่อาคาร 15 ชั้น 6-9 และทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีส่วนร่วมในกิจการบัณฑิตศึกษา รายละเอียดของหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัยในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย	ชั้น 8
ห้องปริกษาวิทยานิพนธ์	ชั้น 8
ห้องคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	ชั้น 8
ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับบัณฑิตศึกษา	ชั้น 8
ห้องประชุม (บัณฑิตาลัย)	ชั้น 8
ห้องสอบวิทยานิพนธ์ 1 (ศึกษิตาลัย)	ชั้น 8
ห้องสอบวิทยานิพนธ์ 2 (สุวิชาลัย)	ชั้น 8
ห้องเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	ชั้น 6-9
ศูนย์คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	ชั้น 1 อาคาร 6 และอาคารหอสมุดเก่า
ศูนย์ภาษา	ชั้น 2-3 อาคาร 1
สำนักวิทยบริการ	อาคารสำนักวิทยบริการ

ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของบัณฑิตวิทยาลัย

ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงาน เป็นเครื่องมือบ่งบอกถึงความจำเป็นที่จะต้องมบัณฑิตวิทยาลัย สภาพปัจจุบันและความต้องการที่จะให้ขึ้นไปในอนาคต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์จึงได้กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรไว้ ดังต่อไปนี้

ปรัชญา

ผลิตบัณฑิตเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากลซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น

วิสัยทัศน์

1. บัณฑิตสามารถพัฒนาหลักวิชาการและองค์ความรู้ใหม่ เชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นกับศาสตร์ที่เป็นสากล
2. ขยายเครือข่ายสู่ความเป็นองค์กรระดับนานาชาติ
3. นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา

พันธกิจ

ผลิตบัณฑิต วิจัยและบริการทางวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนานักวิชาการ นักวิชาชีพชั้นสูงและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์แต่ละสาขาในระดับสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่และประยุกต์ใช้ความรู้ โดยมีจิตสำนึกในการพัฒนาท้องถิ่น
2. เป็นแหล่งวิชาการชั้นสูงสำหรับชุมชน

เป้าหมาย

ผลิตบัณฑิตสาขาต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของสังคม โดยขยายสาขาวิชาให้ได้อย่างน้อย 8 สาขาวิชา ภายในปี 2556

ทำเนียบผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้บริหาร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ 2540 – 2541
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ 2541 – 2546
2. อาจารย์ ดร.พยอม รอดมงคลดี 2546 – 2548
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์ 2548 – 2549
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง 2549 – ปัจจุบัน

คณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย

ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ 2080/ 2550 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์ รองประธานกรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา วีรกุลเทวัญ กรรมการ
4. รองศาสตราจารย์ ดร. สมมาตร ผลเกิด กรรมการ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ละออง ภูเงิน กรรมการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพัศรา รักการศิลป์ กรรมการ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สงวน สหวงษ์ กรรมการ
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง กรรมการและเลขานุการ
9. อาจารย์พวงเพชร ราชประโคน กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ 2081/ 2550 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
ดังต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร. นฤมล สมคุณา	รองประธาน
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์	กรรมการ
4. รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร โคตรบรรเทา	กรรมการ
5. รองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ	กรรมการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรพิมล พงศ์สุวรรณ	กรรมการ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา วีรกุลเทวัญ	กรรมการ
8. รองศาสตราจารย์ ดร. จุรีพร จันทร์พานิชย์	กรรมการ
9. รองศาสตราจารย์ ดร. สมมาตร ผลเกิด	กรรมการ
10. อาจารย์ ดร. สาธิต ผลเจริญ	กรรมการ
11. อาจารย์พวงเพชร ราชประโคน	กรรมการและเลขานุการ

บุคลากรประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้บริหาร

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง	คณบดี
2. อาจารย์ ดร. นฤมล สมคุณา	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์	รองคณบดีฝ่ายแผนและกิจการนักศึกษา

4. อาจารย์พวงเพชร ราชประโคน

หัวหน้าสำนักงานฯ

เจ้าหน้าที่

1. นางสาววิภาดา	จำปูลี	เจ้าหน้าที่ธุรการ
2. นางสาวประกาย	แสงดี	เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ
3. นายยิ่งศักดิ์	มารังกูร	เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
4. นางสาวบุญทัน	ชาคริพย์	เจ้าหน้าที่ฝ่ายอาคาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัจฉรา ผ่องพิทยา (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป (หลังอนุปริญญา) ของมหาวิทยาลัยครุเทพสตรี โดยใช้แบบจำลองซิปป์ ประเมิน บริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารจำนวน 4 คน อาจารย์ผู้สอนจำนวน 10 คน นักศึกษาจำนวน 80 คน บัณฑิตจำนวน 88 คน และผู้บังคับบัญชาจำนวน 78 คน ใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ด้านบริบทเกี่ยวกับความมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร โดยรวมมีความเหมาะสมมาก คือ ความมุ่งหมายของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถทำงานตามหน้าที่ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความรับผิดชอบ และควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและท้องถิ่นในปัจจุบัน สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลจริง โครงสร้างของหลักสูตร ควรปรับปรุงให้เลือกรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี ได้โดยอิสระมากกว่า 4 หน่วยกิต เนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยรวมเหมาะสมปานกลาง บางรายวิชา มีความซ้ำซ้อนกันมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์โดยรวมมีความเหมาะสม แต่ควรมีคุณวุฒิตรงกับสาขาวิชาหรือรายวิชาที่สอน คุณลักษณะของนักศึกษามีความเหมาะสมปานกลาง ควรมีพื้นฐานความรู้ระดับอนุปริญญาในสายบริหารธุรกิจและการจัดการ อุปกรณ์การเรียนการสอนเอกสาร ตำรา และสถานที่เรียนมีความเหมาะสมปานกลาง ควรเพิ่มจำนวนอุปกรณ์การเรียนการสอนเอกสาร ตำรา และสถานที่เรียนมีความเหมาะสมปานกลาง ควรเพิ่มจำนวนอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มากขึ้น ควรมีอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติที่ทันสมัยและใช้งานได้ เอกสารต่างๆ ควรจัดให้เพียงพอกับความต้องการ มีความทันสมัย และเพิ่มบริการให้ห้องสมุดให้สะดวกต่อการค้นคว้าและจัดให้มีห้องสมุดประจำวิชา ด้านสถานที่ควรขยายห้องเรียนเพิ่มขึ้นและปรับปรุงให้เหมาะกับการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยรวมมีความเหมาะสมมาก แต่ควรปรับปรุงการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ใน

การเรียนการสอน มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะนอกชั้นเรียน ใช้วิธีการสอนผสมผสานกันหลายวิธี และส่งเสริมให้นักศึกษามีระเบียบวินัยในตนเอง กำหนดกฎเกณฑ์วัดและประเมินผลเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิต โดยรวมมีความเหมาะสมมาก การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชา แต่ควรศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่างๆ อยู่เสมอ ส่วนคุณลักษณะที่ต้องการเพิ่มเติม ได้แก่ บัณฑิตควรรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีใจรักงาน สามารถปรับตัวให้อยู่ได้ในสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักและเข้าใจในสิ่งแวดล้อม และเน้นความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย

วริยา ปานปรุง (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ โดยใช้แบบจำลองชิปปี้ ประเมินบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริการจำนวน 12 คน อาจารย์จำนวน 10 คน นักศึกษาโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวชั้นปีที่ 3 จำนวน 105 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ตั้งแต่ปี 2535-2536 จำนวน 96 คน และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตจำนวน 82 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ และเติมคำเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ด้านบริบท ได้แก่ ความมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมมาก โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลาง

ด้านปัจจัยเบื้องต้น ในด้านคุณลักษณะของอาจารย์ คุณลักษณะของนักศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียนมีความเหมาะสมปานกลาง

ด้านกระบวนการ การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล มีความเหมาะสมมาก

สุเมธิ์ เทียมสกุล และคณะ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการติดตามผลสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏสุรินทร์ ในช่วงปีการศึกษา 2543-2544 วัดอุปสรรคเพื่อการศึกษา สภาวะการมีงานทำ การประกอบอาชีพ และความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมต่างๆ ที่ทางสถาบันราชภัฏสุรินทร์จัดให้ ผลการวิจัย พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ได้งานทำก่อนเข้าศึกษาต่อสถาบันราชภัฏสุรินทร์ รองลงมา 3 อันดับแรก คือ ได้งานทำช่วง 1-3 เดือนหลังสำเร็จการศึกษา ได้งานทำทันทีหลังสำเร็จการศึกษา และได้งานทำช่วง 4-6 เดือน หลังสำเร็จการศึกษา งานที่ทำในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นงานแรกนับตั้งแต่เริ่มงาน องค์กรที่ทำงานเป็นประเภทรัฐบาลและเป็นงานประจำมากที่สุด ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำ จะทำงานในลักษณะอาชีพอิสระด้านบริการมากที่สุด รองลงมา 3 อันดับแรก คือ อาชีพอิสระด้านการอุตสาหกรรมในครัวเรือน และข้าราชการ ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีงานทำ ส่วนใหญ่ได้รับเงินเดือน 5001-10000 บาท ด้านทักษะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมา คือ ทักษะการเป็นผู้นำ

ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้อุปกรณ์สำนักงาน ทักษะภาษาต่างประเทศ และทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ปัญหาในการทำงาน พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถไม่เพียงพอกับงาน ปัญหางานที่ทำไม่สอดคล้องกับความรู้ในสาขาที่เรียนมา ปัญหาเพื่อนร่วมงานและปัญหาผู้บังคับบัญชา

สาเหตุที่ทำให้ไม่มีงานทำพบว่า การหางานทำไม่ได้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ไม่ได้งานทำ รองลงมา คือ สอบเข้างานไม่ได้ ไม่ทราบแหล่งงาน ยังไม่ประสงค์จะทำงาน หางานที่ดูใจไม่ได้ รอฟังคำตอบจากหน่วยงาน ค่าตอบแทนต่ำและกำลังศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ที่ทางสถาบันราชภัฏสุรินทร์จัดให้ พบว่า สถาบันราชภัฏสุรินทร์สามารถจัดได้อย่างเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและแยกพิจารณาเป็นประเด็นย่อย

ทัศนีย์ บุญเต็ม และคณะ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นองค์ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยใช้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นกรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดของมหาวิทยาลัยขอนแก่นใช้ข้อมูลแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมกับการเปลี่ยนแปลงในวิชาชีพ รวมทั้งข้อบังคับของหน่วยงานและความพร้อมของคณาจารย์ ขั้นตอนการร่างหรือปรับปรุงหลักสูตร ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการ การศึกษาข้อมูล และการกำหนดโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตร วิธีการจัดทำเริ่มต้นจากการเตรียมหลักสูตรฉบับร่าง เสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา กำหนดรายละเอียดในองค์ประกอบของหลักสูตร จัดแบ่งบุคคลร่างหลักสูตร รับผิดชอบเขียนเนื้อหาวิชา หลักสูตรทุกสาขาวิชาเป็นหลักสูตรเน้นวิชาการให้นักศึกษามีความรู้ประกอบวิชาชีพ โดยใช้สาขาวิชาเอกเป็นแกน ไม่มีการระบุแนวทางการใช้หลักสูตรอย่างชัดเจน ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการจัดการเรียนการสอน

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เรียน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ด้วยข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์ รองคณบดีฝ่ายแผนและวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังทำวิจัยสถาบัน เรื่อง “ทิศทางและแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์”

ในการนี้ท่านได้รับเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญและมีคุณค่าสำหรับงานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลที่รวบรวมได้ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิเคราะห์และเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคล และผู้ตอบจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงขอความกรุณาให้ท่านตอบตามความเป็นจริงหรือตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อคำถาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

ผู้วิจัย

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านกรอกข้อมูลและ/หรือเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ

☐ 20-29 ปี	☐ 30-39 ปี
☐ 31-39 ปี	☐ 40-49 ปี
☐ 50-59 ปี	☐ 60 ปี ขึ้นไป
3. สาขาวิชา

☐ บริหารการศึกษา (คม.)	☐ หลักสูตรและการสอน (คม.)
☐ รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	☐ ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)
☐ บริหารการศึกษา (ปร.ค.)	☐ ภาวะผู้นำทางวิชาชีพ (ปร.ค.)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยที่

5	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้น
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจกับข้อความนั้น
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา						
1	ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา					
2	อาคารสถานที่มีความเหมาะสมและพอเพียง					
3	ห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ทางวิชาการ					
4	มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
5	ห้องสมุดและห้องเทคโนโลยีสารสนเทศมีความทันสมัย					
6	มีความพึงพอใจต่อแหล่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ					
7	ปริมาณของวิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ วารสาร หรืองานวิจัย ใน ห้องสมุดและห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ มีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา					
8	มีบริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ใหม่แก่นักศึกษาเป็นประจำ					
9	ตำราและสื่อการศึกษา ทันสมัย มีประโยชน์ และใช้การได้เป็นอย่างดี					
10	ระบบสารสนเทศของมหาวิทยาลัยมีความถูกต้อง เป็นปัจจุบันและสะดวกในการใช้					
11	มหาวิทยาลัยมีการจัดการหรือดำเนินงานด้านวัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัดและคุ้มค่า					
12	มหาวิทยาลัยมีระบบการประเมินและตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวัสดุอุปกรณ์					
13	วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนในห้องเรียน มีคุณภาพดี พร้อมใช้งานอยู่เสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
14	เครื่องคอมพิวเตอร์มีเพียงพอกับความต้องการใช้งานของนักศึกษา					
15	เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการแก่นักศึกษามีความทันสมัย					
16	นักศึกษาสามารถค้นหาข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยได้สะดวกและรวดเร็ว					
17	สื่อการเรียนการสอนที่ใช้มีความทันสมัยและหลากหลาย					
ด้านคุณภาพอาจารย์						
1	อาจารย์มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่สอน					
2	สัดส่วนจำนวนอาจารย์กับรายวิชาที่เปิดสอนมีเพียงพอ					
3	มีความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาที่ดี					
4	อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา					
ด้านงบประมาณ						
1	ค่าเล่าเรียนอยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและรายได้					
2	ค่ากิจกรรมพิเศษ เช่น การดูงานต่างประเทศ อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและรายได้					
3	ค่าธรรมเนียมอื่นๆ เช่น ค่ารักษาสภาพการเป็นนักศึกษา ค่าหลักฐานการเปลี่ยนชื่อ-สกุล เป็นต้น อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม					
4	มีทุนสนับสนุนการทำวิจัย เช่น ทุนวิทยานิพนธ์ ทุนตีพิมพ์ผลงาน หรือทุนเพื่อนำเสนอผลงานทั้งในและต่างประเทศ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1	อาจารย์จัดลำดับขั้นตอนในการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา					
2	อาจารย์ให้ความรู้ที่กว้างขวาง นอกเหนือจากตำราเรียน					
3	อาจารย์สอนเนื้อหาวิชาได้สอดคล้องกับรายวิชาที่สอน					
4	อาจารย์มอบหมายงานให้อย่างเหมาะสม					
5	อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					
6	อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน					
7	วิธีการสอนของอาจารย์น่าสนใจ แปลกใหม่ ทำให้นักศึกษาเข้าใจและสนใจในรายวิชาที่เรียน					
8	อาจารย์ตอบหรืออธิบายข้อสงสัยของนักศึกษาได้อย่างชัดเจน					
9	เอกสารประกอบการสอนหรือสื่อการเรียนการสอนที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน					
10	อาจารย์มีการนำระบบคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการเรียนการสอน					
11	อาจารย์มีการนำสื่อการสอนและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอน					
12	ความมีประสิทธิภาพในการใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์					
13	อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการสอนและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
14	อาจารย์มีการกำหนดเวลาในการให้คำปรึกษาการเรียนหรือวิทยานิพนธ์ที่แน่นอนและเหมาะสม					
15	อาจารย์มีความสามารถทำให้นักศึกษาเกิดความสามารถทางวิชาการ การวิจัย และทักษะการคิดในรายวิชาที่สอน					
16	อาจารย์มีความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาที่สอนกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
17	อาจารย์ยกตัวอย่างประกอบการสอนได้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับชีวิตจริง					
18	อาจารย์เต็มใจถ่ายทอดความรู้ และให้คำแนะนำแก่นักศึกษาทุกคนทั้งในและนอกห้องเรียน					
ด้านการวัดและการประเมินผล						
1	อาจารย์ทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนเริ่มทำการเรียนการสอน					
2	ความชัดเจนของการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาหัวข้อและ โครงร่างรายวิชาที่สอน					
3	อาจารย์แจ้งวิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนเกณฑ์การผ่านในรายวิชาที่สอนให้นักศึกษาทราบ					
4	อาจารย์ใช้วิธีการวัดผลหลายรูปแบบ เช่น คั่นคว่ำ รายงาน สอบย่อย กรณีศึกษา เป็นต้น					
5	อาจารย์มีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนเป็นระยะ					
6	ความเหมาะสมของเกณฑ์การติดตามระบบการวัดและประเมินผลของอาจารย์					
7	อาจารย์ตรวจและแจ้งผลการสอบและงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างรวดเร็วตรงตามกำหนดเวลา					
8	การสอบเข้า/วิทยานิพนธ์มีความเหมาะสมและเป็นไปอย่างเปิดเผย					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
9	ความเหมาะสมของกระบวนการประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์					
10	อาจารย์ซักถามนักศึกษาในขณะที่สอนเพื่อวัดความเข้าใจในเนื้อหาวิชา					
11	อาจารย์ให้คะแนนและตัดเกรดนักศึกษอย่างยุติธรรม					
12	อาจารย์มีการสอนให้ความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่นักศึกษบกพร่อง					
13	ความมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลของอาจารย์					
ด้านหลักสูตร						
1	หลักสูตรมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ					
2	หลักสูตรมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม					
3	หลักสูตรมีความยืดหยุ่นตามความต้องการของนักศึกษา					
4	หลักสูตรมีความเหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษาและท้องถิ่น					
5	รายวิชาที่ศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
6	สาขาวิชามีแผนในการประเมินหลักสูตรทุกๆ 5 ปี					
7	บัณฑิตที่ผ่านการเรียนการสอนตามหลักสูตรมีศักยภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
8	ความยากของรายวิชาในหลักสูตร					
9	จำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำที่กำหนดให้เรียน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
10	มีโอกาสนในการจบตามกำหนดเวลา					
11	มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร					
12	มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การร่วมอบรม เป็นต้น					
13	มีการสนับสนุนทางวิชาการแก่นักศึกษา เช่น การเขียนบทความวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบการวิจัย เป็นต้น					
14	ความเหมาะสมของกระบวนการรับและคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาต่อ					
15	มีการประเมินและติดตามนักศึกษา					
ด้านการได้งานทำ						
1	มีโอกาสนในการได้งานของบัณฑิตเมื่อสำเร็จการศึกษา					
2	โอกาสในการได้งานในหน่วยงานหรือองค์กรที่มีชื่อเสียง					
3	บัณฑิตเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน					
4	มีความก้าวหน้าในอาชีพ					
5	บัณฑิตมีโอกาสนในการเลื่อนตำแหน่งงาน					
6	ความคาดหวังของบัณฑิตต่อเงินเดือนเมื่อจบการศึกษา					
7	โอกาสในการเลื่อนขึ้นเงินเดือนของบัณฑิต					
8	โอกาสในการได้รับ โบนัสหรือสวัสดิการพิเศษเมื่อเรียนจบ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ						
1	นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
2	นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการทำงานในอนาคต					
3	นักศึกษามีการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน					
4	นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการวิจัย					
5	นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ					
6	นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ					
ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา						
1	นักศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แยกแยะประเด็นปัญหาเพิ่มขึ้น					
2	นักศึกษามีความสามารถในการนำเสนอและสื่อความหมายสรุปความเพิ่มขึ้น					
3	นักศึกษามีความสามารถในการจัดการและการวางแผนการทำงานเพิ่มขึ้น					
4	นักศึกษามีความสามารถในการบริหารเวลาดีขึ้น					
5	นักศึกษามีความสามารถในการแก้ปัญหาและคลี่คลายความขัดแย้งได้ดีขึ้น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม						
1	นักศึกษามีความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น					
2	นักศึกษามีภาวะผู้นำมากขึ้น					
3	นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น					
4	นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อน้ำที่เพิ่มขึ้น					
5	นักศึกษาให้ความสำคัญต่อประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น					
6	นักศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริตเพิ่มขึ้น					
ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร						
1	หลักสูตรมีความทันสมัย					
2	หลักสูตรมีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของผู้เรียน					
3	โครงสร้างของหลักสูตรและจำนวนรายวิชามีความเหมาะสม					
4	สิ่งที่ได้เรียนรู้จากมหาวิทยาลัยและเนื้อหาในวิชาเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง					
5	หลักสูตรมีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้ตามความต้องการของนักศึกษา					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา

.....
.....

2. ด้านคุณภาพอาจารย์

.....
.....

3. ด้านงบประมาณ

.....
.....

4. ด้านการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

5. ด้านการวัดและการประเมินผล

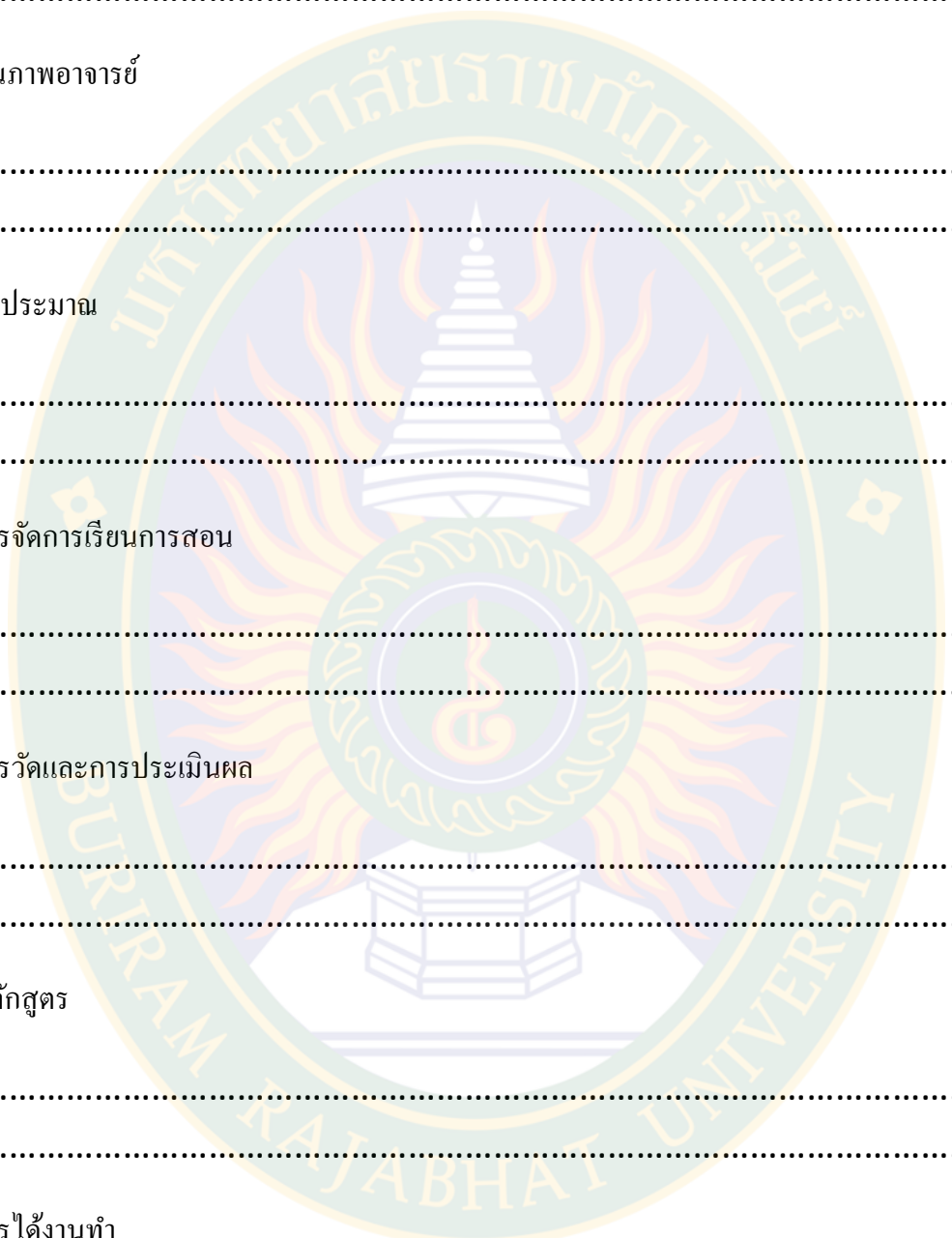
.....
.....

6. ด้านหลักสูตร

.....
.....

7. ด้านการดำเนินงานทำ

.....
.....

8. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ

.....
.....
.....

9. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา

.....
.....

10. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและ จริยธรรม

.....
.....

11. ด้านความพึงพอใจของหลักสูตร

.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

แบบสัมภาษณ์

ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการบริหารหลักสูตร
และอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ปรัชญา นโยบายและเป้าหมาย ทิศทางและแผนงานในอนาคตของมหาวิทยาลัยและบัณฑิตวิทยาลัย
2. โครงสร้างการบริหารงานของมหาวิทยาลัยและบัณฑิตวิทยาลัยในอนาคต
3. จุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยและบัณฑิตวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1. แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
2. แนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
3. จุดเน้นในการเรียนการสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
4. แผนส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาบุคลากรในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
5. นโยบายและเป้าหมาย ทิศทางและแผนงานในอนาคตอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามมาตรา 7 ได้กำหนดไว้ว่า ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู ดังนั้น เป็นหน้าที่รับผิดชอบของสถาบันราชภัฏที่จะต้องสอนวิชาชีพชั้นสูง คือระดับสูงกว่าปริญญาตรีได้ เพื่อเป็นการตอบสนองแก่ท้องถิ่น ทั้งการวิจัย ค้นคว้าความรู้ใหม่ให้กับท้องถิ่น เป็นการเปิดโอกาสให้กับสถาบันราชภัฏ เปิดสอนสูงกว่าระดับปริญญาตรีได้ ซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัติราชภัฏ พ.ศ. 2538 มาตรา 10 (บันทึก วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2551)

จากพระราชบัญญัตินี้ ทำให้สถาบันราชภัฏทั่วประเทศเปิดสอนระดับสูงกว่าปริญญาตรีได้ ดังนั้น สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ (ขณะนั้น) จึงได้เตรียมความพร้อมในการจัดศึกษาบัณฑิตศึกษาดังแต่มีพระราชบัญญัตินี้ ในปีการศึกษา 2541 จึงเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา ในการดำเนินงาน สภาประจำสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ได้กำหนดข้อบังคับสภาประจำสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิต พ.ศ. 2541 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541 ขึ้นใช้ ในข้อบังคับนี้ให้มีบัณฑิตวิทยาลัย โดยให้เป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มีหน้าที่ประสานงานด้านการบริหารวิชาการและสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อให้งานทุกด้านมีประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง และใน พ.ศ. 2544 สภาประจำสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ได้ปรับปรุงข้อบังคับว่าการจัดการศึกษาระดับบัณฑิต พ.ศ. 2544 และระเบียบดังกล่าวก็มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 และในปัจจุบันระเบียบที่ใช้เป็นระเบียบมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 ขึ้นมา และกำหนดให้มีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นองค์กรประสานงานการบริหารทำหน้าที่จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์ รับผิดชอบงานธุรการและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ความเป็นมาในการเปิดดำเนินการเรียนการสอนเริ่มจากการพัฒนาหลักสูตรปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา โดยความร่วมมือของสถาบันราชภัฏ 7 แห่ง ได้แก่ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี สถาบันราชภัฏสกลนคร สถาบันราชภัฏนครปฐม สถาบันราชภัฏเทพสตรีและสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งสำนักงาน

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้ให้การรับรองคุณวุฒิปริญญาหลักสูตรนี้ เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2541 และจัดเป็นหลักสูตรกลางของสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ต่อมาในปีการศึกษา 2542 ได้เปิดดำเนินการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ปีการศึกษา 2545 ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ในปีการศึกษา 2547 ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ในปีการศึกษา 2550 ได้เปิดหลักสูตรระดับปริญญาเอกเป็นหลักสูตรแรก คือ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา และในปีการศึกษา 2551 ได้เปิดหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

ในระยะแรกบัณฑิตวิทยาลัยเปิดสอนภาคพิเศษในวันเสาร์และวันอาทิตย์ เนื่องจากเป็นความต้องการของผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ว่าในสังคม เป็นผู้ทำงานประจำตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ สำหรับภาคปกตินั้น ได้เปิดดำเนินการในปีการศึกษา 2543 โดยรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ในปัจจุบันบัณฑิตวิทยาลัยได้เปิดสอนเฉพาะภาคพิเศษในวันเสาร์และอาทิตย์ โดยมีหลักสูตรที่เปิดรับระดับปริญญาโท จำนวน 4 หลักสูตร คือ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และมีหลักสูตรระดับปริญญาเอก จำนวน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

การที่การศึกษาเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพ ดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรมและศักดิ์ศรี พัฒนานตนเองและมีบทบาทร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2536) ทำให้ความต้องการในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์และใกล้เคียงมีแนวโน้มสูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้ที่สมัครในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่าน มีผู้สมัครเข้าเรียนในระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะมีแนวโน้มของจำนวนผู้สมัครมากขึ้น แต่ถ้าหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยเปิดรับไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน มหาวิทยาลัยนั้นก็ไม่สามารถดึงดูดผู้เรียนได้ ทั้งนี้เพราะผู้ที่ต้องการเรียนที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาย่อมต้องการนำความรู้ความสามารถและทักษะที่ได้จากการศึกษาในระดับนี้ไปใช้ในการประกอบอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ จากการศึกษาความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์และใกล้เคียงมีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษามากขึ้น สถาบันและมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาก็ทำการเปิดรับนักศึกษาในหลักสูตรต่างๆตาม

ความต้องการของผู้เรียน โดยใช้สถานที่ในจังหวัดบุรีรัมย์เป็นห้องเรียน ดังนั้นสถาบันหรือมหาวิทยาลัยที่มี การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์และพื้นที่ใกล้เคียงย่อมมีการแข่งขันกันสูง โดยเฉพาะด้านหลักสูตรที่แต่ละสถาบันและมหาวิทยาลัยที่จะต้องพยายามเปิดหลักสูตรที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ และโดดเด่น เพื่อเป็นเหตุจูงใจให้มีผู้เข้าเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นศักยภาพและความเข้มแข็ง ของสถาบันหรือมหาวิทยาลัย สร้างชื่อเสียงและเกียรติภูมิและส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ ประเทศ เพราะฉะนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงจัดได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหลักสูตร คือ หัวใจสำคัญ ของการศึกษาทุกระดับ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาไม่ว่าระดับใด เนื่องจากหลักสูตรจะระบุสิ่งที่ คาดหวังที่จะให้เกิดกับผู้เรียน และแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างที่ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 11) กล่าวว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวของแปลนบ้านที่ใช้ในการสร้างบ้าน โดยในพิมพ์เขียวจะแสดงให้เห็นภาพรวมของสิ่งที่เป็นตัวเรา การเปรียบเทียบดังกล่าวทำให้มองภาพของของพิมพ์เขียวของแปลนบ้าน แต่ละแห่งที่มีลักษณะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ทั้งสภาพของที่ตั้งของบ้านที่จะสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ที่มี ความประสงค์ของเจ้าของบ้าน เป็นต้น ดังนั้นหลักสูตรในสถาบันหรือมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งก็ ควรจะมีลักษณะที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพของสถาบันหรือมหาวิทยาลัยนั้นๆ

ในฐานะที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมี พันธกิจเพื่อให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม จึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยและความ ต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนจะต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และแนวทางในการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และสอดคล้องกับแผนฯ ที่ เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ แผนพัฒนากำลังคนของประเทศ และแผนพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ ยาว เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จึงจัดทำโครงการวิจัยนี้ขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ในโอกาสต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีลักษณะเป็น อย่างไร
2. ทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีลักษณะอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เมื่อจำแนกตามเพศและสาขาวิชา
3. เพื่อศึกษาทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีความตระหนักในผลการวิจัยชิ้นนี้ ก่อนที่จะมีการพัฒนาหลักสูตร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ซึ่งได้แก่
  - 1) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2554
  - 2) คณาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา ที่ทำการสอนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2554
  - 3) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2554
  - 4) ผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2554
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย
  - 1) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 224 คน
  - 2) คณาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา ที่ทำการสอนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2554 จำนวน 10 คน
  - 3) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 6 คน
  - 4) ผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 4 คน

2. ขอบเขตในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นการศึกษา 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 สภาพและการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 11 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา ด้านคุณภาพอาจารย์ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านหลักสูตร ด้านการดำเนินงาน ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม และด้านความพึงพอใจในหลักสูตร

2.2 ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลา 8 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2554 ถึง เดือนมิถุนายน 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2554 ประกอบด้วย หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

สภาพการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 11 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา ด้านคุณภาพอาจารย์ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านหลักสูตร ด้านการดำเนินงาน ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม และด้านความพึงพอใจในหลักสูตร

ทิศทางการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ประเด็นหลักในการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2554

อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง คณาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา ที่ทำการสอนนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2554

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประกอบไปด้วย คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัย หมายถึง ผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประกอบไปด้วย คณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย และคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา

2554

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์” ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และผู้รับบริการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (Stakeholder) ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัย	จำนวน	22	คน
2. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร	จำนวน	33	คน
3. อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา	จำนวน	82	คน
4. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	จำนวน	756	คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อใช้ในการตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จาก 4 สาขาวิชาหลัก ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 224 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608-609) การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ตามลำดับ
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 4 คน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 6 คน และอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อหาทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ สำหรับนักศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประกอบไปด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

สำหรับการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม เพื่อนำความรู้และแนวคิดที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3) สร้างแบบสอบถาม แล้วนำส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำตอบที่ครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้แก่

- รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ประธานหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรานีพันธ์ จารุวัฒนพันธ์ เลขานุการสาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

4) แก้ไขร่างแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form) ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และศึกษาทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำหรับการสร้างข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ มีการดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

2) ศึกษาวิธีการสร้างคำถาม เพื่อนำความรู้และแนวคิดที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

3) สร้างสร้างข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำตอบที่ครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 คนเดิมในการสร้างแบบสอบถาม

4) แก้ไขข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 ถึง เดือนมิถุนายน 2555 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และรวดเร็ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูล ตามรูปแบบของเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และ หาค่าร้อยละ ประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม แบบตรวจรายการมาตรฐานค่า เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกณฑ์การตัดสินใจในการพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ได้แบ่งเกณฑ์พิจารณาออกเป็น 5 ระดับ พิจารณาผลจากระดับคะแนนเฉลี่ยตามวิธีการของ วิเชียร เกตุสิงห์(2541 : 32) ซึ่งกำหนดระดับค่าคะแนน ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง

3.51 - 4.50 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น

2.51 - 3.50 หมายถึง ไม่แน่ใจกับข้อความนั้น

1.51 - 2.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

0.00 - 1.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และแจกแจงความถี่ของข้อมูล โดยเสนอข้อมูลเป็นตารางที่ประกอบความเรียง

2. แบบสัมภาษณ์

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียงเชิงพรรณนา (Descriptive)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยการวิเคราะห์ค่า Independent Samples t-test

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามสาขาวิชา โดยการวิเคราะห์ค่า F-test

2.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ทิศทางและแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้มีดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 4 ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 224 คน ซึ่งตอบแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n = 224)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	94	42.00
หญิง	130	58.00
อายุ		
20 – 29 ปี	54	24.10
30 – 39 ปี	115	51.30
40 – 49 ปี	41	18.30
50 – 59 ปี	14	6.30
สาขาวิชา		
บริหารการศึกษา (คม.)	73	32.60
หลักสูตรและการสอน (คม.)	81	36.20
รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	49	21.90
ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)	21	9.40

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นเพศชาย จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 เพศหญิง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ช่วงอายุ 20-29 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 24.10 ช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30 ช่วงอายุ 40-49 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 และ ช่วงอายุ 50-59 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.30

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 32.60 นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 21.90 และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40

2. กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ เป็นอาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 10 คน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 6 คน และเป็นผู้บริหารระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน เพื่อสัมภาษณ์ในการตอบคำถามวิจัยข้อที่ 2 เกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สามารถแสดงผลได้ดังตาราง 4.2

ตาราง 4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา	3.98	0.57	เห็นด้วย
2. ด้านคุณภาพอาจารย์	4.42	0.55	เห็นด้วย
3. ด้านงบประมาณ	3.71	0.71	เห็นด้วย
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.21	0.51	เห็นด้วย
5. ด้านการวัดและการประเมินผล	4.16	0.56	เห็นด้วย
6. ด้านหลักสูตร	4.12	0.49	เห็นด้วย
7. ด้านการดำเนินงานทำ	4.11	0.59	เห็นด้วย
8. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ	4.16	0.59	เห็นด้วย
9. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา	4.16	0.64	เห็นด้วย
10. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม	4.29	0.56	เห็นด้วย
11. ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร	4.30	0.54	เห็นด้วย
รวม	4.15	0.42	เห็นด้วย

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านคุณภาพอาจารย์ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.55) รองลงมา ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.54) และ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.56) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.71) รองลงมา ได้แก่ ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.57) และ ด้านการดำเนินงานทำ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง 4.3 – 4.13 ดังนี้

ตาราง 4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา	4.27	0.76	เห็นด้วย
2. อาคารสถานที่มีความเหมาะสมและพอเพียง	4.38	0.69	เห็นด้วย
3. ห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ทางวิชาการ	4.29	0.72	เห็นด้วย
4. มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.96	0.78	เห็นด้วย
5. ห้องสมุดและห้องเทคโนโลยีสารสนเทศมีความทันสมัย	3.91	0.81	เห็นด้วย
6. มีความพึงพอใจต่อแหล่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ	3.96	0.81	เห็นด้วย
7. ปริมาณของวิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ วารสาร หรืองานวิจัยในห้องสมุดและห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ มีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา	3.77	0.82	เห็นด้วย
8. มีบริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ใหม่แก่นักศึกษาเป็นประจำ	3.67	0.84	เห็นด้วย
9. ตำราและสื่อการศึกษา ทันสมัย มีประโยชน์ และใช้งานได้เป็นอย่างดี	3.92	0.85	เห็นด้วย
10. ระบบสารสนเทศของมหาวิทยาลัยมีความถูกต้อง เป็นปัจจุบันและสะดวกในการใช้	3.99	0.88	เห็นด้วย
11. มหาวิทยาลัยมีการจัดการหรือดำเนินงานด้านวัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.01	0.79	เห็นด้วย
12. มหาวิทยาลัยมีระบบการประเมินและตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวัสดุอุปกรณ์	3.89	0.74	เห็นด้วย
13. วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนในห้องเรียน มีคุณภาพดี พร้อมใช้งานอยู่เสมอ	4.03	0.74	เห็นด้วย
14. เครื่องคอมพิวเตอร์มีเพียงพอกับความต้องการใช้งานของนักศึกษา	3.92	0.81	เห็นด้วย
15. เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการแก่นักศึกษามีความทันสมัย	3.83	0.89	เห็นด้วย
16. นักศึกษาสามารถค้นหาข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยได้สะดวกและรวดเร็ว	3.89	0.87	เห็นด้วย
17. สื่อการเรียนการสอนที่ใช้มีความทันสมัยและหลากหลาย	3.93	0.76	เห็นด้วย
รวม	3.98	0.56	เห็นด้วย

จากตาราง 4.3 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.98, S.D. = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 อาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมและพอเพียง ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.69$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 ห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.72$) และ ข้อ 1 ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 8 มีบริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ใหม่แก่นักศึกษาเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.67, S.D. = 0.84$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 7 ปริมาณของวิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ วารสาร หรืองานวิจัย ในห้องสมุดและห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ มีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.77, S.D. = 0.82$) และ ข้อ 15 เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการแก่นักศึกษามีความทันสมัย ($\bar{X} = 3.83, S.D. = 0.89$) ตามลำดับ

ตาราง 4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านคุณภาพอาจารย์ โดยภาพรวมและรายชื่อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. อาจารย์มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่สอน	4.43	0.69	เห็นด้วย
2. สัดส่วนจำนวนอาจารย์กับรายวิชาที่เปิดสอนมีเพียงพอ	4.31	0.74	เห็นด้วย
3. มีความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาที่ดี	4.44	0.63	เห็นด้วย
4. อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา	4.51	0.61	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวม	4.42	0.55	เห็นด้วย

จากตาราง 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านคุณภาพอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.42, S.D. = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่มีระดับความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ ข้อ 4 อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.61$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 2 สัดส่วนจำนวนอาจารย์กับรายวิชาที่เปิดสอนมีเพียงพอ ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 0.74$)

ตาราง 4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านงบประมาณ โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ค่าเล่าเรียนอยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและรายได้	3.90	0.80	เห็นด้วย
2. ค่ากิจกรรมพิเศษ เช่น การดูงานต่างประเทศ อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและรายได้	3.66	0.88	เห็นด้วย
3. ค่าธรรมเนียมอื่นๆ เช่น ค่ารักษาสภาพ ค่าหลักฐานการเปลี่ยนชื่อ ค่ารักษาสถานภาพนักศึกษา เป็นต้น อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม	3.76	0.82	เห็นด้วย
4. มีทุนสนับสนุนการทำวิจัย เช่น ทุนวิทยานิพนธ์ ทุนตีพิมพ์ผลงาน หรือทุนเพื่อนำเสนอผลงานทั้งในและต่างประเทศ	3.50	0.90	เห็นด้วย
รวม	3.71	0.71	เห็นด้วย

จากตาราง 4.5 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านงบประมาณ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 1 ค่าเล่าเรียนอยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและรายได้ ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.80) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 4 มีทุนสนับสนุนการทำวิจัย เช่น ทุนวิทยานิพนธ์ ทุนตีพิมพ์ผลงาน หรือทุนเพื่อนำเสนอผลงานทั้งในและต่างประเทศ ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 0.90)

ตาราง 4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. อาจารย์จัดลำดับขั้นตอนในการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา	4.17	0.61	เห็นด้วย
2. อาจารย์ให้ความรู้ที่กว้างขวาง นอกเหนือจากตำราเรียน	4.31	0.64	เห็นด้วย
3. อาจารย์สอนเนื้อหาวิชาได้สอดคล้องกับรายวิชาที่สอน	4.23	0.68	เห็นด้วย
4. อาจารย์มอบหมายงานให้อย่างเหมาะสม	3.88	0.73	เห็นด้วย
5. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	4.33	0.63	เห็นด้วย
6. อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.33	0.66	เห็นด้วย
7. วิธีการสอนของอาจารย์น่าสนใจ แปลกใหม่ ทำให้นักศึกษาเข้าใจและสนใจในรายวิชาที่เรียน	4.12	0.67	เห็นด้วย
8. อาจารย์ตอบหรืออธิบายข้อสงสัยของนักศึกษาได้อย่างชัดเจน	4.30	0.64	เห็นด้วย
9. เอกสารประกอบการสอนหรือสื่อการเรียนการสอนที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน	4.13	0.69	เห็นด้วย
10. อาจารย์มีการนำระบบคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการเรียนการสอน	4.11	0.75	เห็นด้วย
11. อาจารย์มีการนำสื่อการสอนและเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอน	4.16	0.72	เห็นด้วย
12. ความมีประสิทธิภาพในการใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนของอาจารย์	4.15	0.69	เห็นด้วย
13. อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการสอนและให้คำปรึกษา	4.48	2.09	เห็นด้วย
14. อาจารย์มีการกำหนดเวลาในการให้คำปรึกษาการเรียนหรือวิทยานิพนธ์ที่แน่นอนและเหมาะสม	4.06	0.72	เห็นด้วย
15. อาจารย์มีความสามารถทำให้นักศึกษาเกิดความสามารถทางวิชาการ การวิจัยและทักษะการคิดในวิชาที่สอน	4.19	0.70	เห็นด้วย
16. อาจารย์มีความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาที่สอนกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.20	0.69	เห็นด้วย
17. อาจารย์ยกตัวอย่างประกอบการสอนได้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับชีวิตจริง	4.21	0.68	เห็นด้วย
18. อาจารย์เต็มใจถ่ายทอดความรู้ และให้คำแนะนำแก่นักศึกษาทุกคนทั้งในและนอกห้องเรียน	4.40	0.65	เห็นด้วย
รวม	4.21	0.51	เห็นด้วย

จากตาราง 4.6 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 13 อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการสอนและให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 2.09) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 18 อาจารย์เต็มใจถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำแก่นักศึกษาทุกคนทั้งในและนอกห้องเรียน ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.65) และ ข้อ 5 อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.63) และ ข้อ 6 อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 10 อาจารย์มีการนำระบบคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.75) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 7 วิธีการสอนของอาจารย์น่าสนใจ แปลกใหม่ ทำให้นักศึกษาเข้าใจและสนใจในรายวิชาที่เรียน ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.67) และ ข้อ 9 เอกสารประกอบการสอนหรือสื่อการเรียนการสอนที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ตาราง 4.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านการวัดและการประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. อาจารย์ทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนเริ่มทำการเรียนการสอน	3.95	0.76	เห็นด้วย
2. ความชัดเจนของการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาหัวข้อและโครงสร้างรายวิชาที่สอน	4.22	0.72	เห็นด้วย
3. อาจารย์แจ้งวิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนเกณฑ์การผ่านในรายวิชาที่สอนให้นักศึกษาทราบ	4.28	0.73	เห็นด้วย
4. อาจารย์ใช้วิธีการวัดผลหลายรูปแบบ เช่น คั่นคว่ำ รายงาน สอบย่อยกรณีศึกษา เป็นต้น	4.31	0.66	เห็นด้วย
5. อาจารย์มีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนเป็นระยะ	4.25	0.68	เห็นด้วย
6. ความเหมาะสมของเกณฑ์การติดตามระบบการวัดและประเมินผลของอาจารย์	4.16	0.72	เห็นด้วย
7. อาจารย์ตรวจและแจ้งผลการสอบและงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างรวดเร็วตรงตามกำหนดเวลา	4.07	0.79	เห็นด้วย
8. การสอบเค้าโครง/วิทยานิพนธ์มีความเหมาะสมและเป็นไปอย่างเปิดเผย	4.20	0.73	เห็นด้วย
9. ความเหมาะสมของกระบวนการประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์	4.15	0.69	เห็นด้วย
10. อาจารย์ซักถามนักศึกษาในขณะที่สอนเพื่อวัดความเข้าใจในเนื้อหาวิชา	4.25	0.64	เห็นด้วย
11. อาจารย์ให้คะแนนและตัดเกรดนักศึกษาอย่างยุติธรรม	4.06	0.81	เห็นด้วย
12. อาจารย์มีการสอนให้ความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่นักศึกษาบกพร่อง	4.09	0.72	เห็นด้วย
13. ความมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลของอาจารย์	4.13	0.78	เห็นด้วย
รวม	4.16	0.56	เห็นด้วย

จากตาราง 4.7 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านการวัดและการประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 4 อาจารย์ใช้วิธีการวัดผลหลายรูปแบบ เช่น คั่นคว่ำ รายงาน สอบย่อยกรณีศึกษา เป็นต้น ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.66) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 อาจารย์แจ้งวิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนเกณฑ์การผ่านในรายวิชาที่สอนให้นักศึกษาทราบ ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.73) และ ข้อ 10 อาจารย์ซักถามนักศึกษาในขณะที่สอนเพื่อวัดความเข้าใจในเนื้อหาวิชา ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.64) และข้อ 5 อาจารย์มีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนเป็นระยะ ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.68) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 1 อาจารย์ทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนเริ่มทำการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.76) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 11 อาจารย์ให้คะแนนและตัดเกรดนักศึกษาอย่างยุติธรรม ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.81) และ ข้อ 7 อาจารย์ตรวจและแจ้งผลการสอบและงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างรวดเร็วตรงตามกำหนดเวลา ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

ตาราง 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. หลักสูตรมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	4.32	0.64	เห็นด้วย
2. หลักสูตรมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม	4.30	0.65	เห็นด้วย
3. หลักสูตรมีความยืดหยุ่นตามความต้องการของนักศึกษา	4.18	0.64	เห็นด้วย
4. หลักสูตรมีความเหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษาและท้องถิ่น	4.20	0.68	เห็นด้วย
5. รายวิชาศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.24	0.63	เห็นด้วย
6. สาขาวิชามีแผนในการประเมินหลักสูตรทุกๆ 5 ปี	4.12	0.75	เห็นด้วย
7. บัณฑิตที่ผ่านการเรียนการสอนตามหลักสูตรมีศักยภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.20	0.68	เห็นด้วย
8. ความยากของรายวิชาในหลักสูตร	4.03	0.68	เห็นด้วย
9. จำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำที่กำหนดให้เรียน	4.04	0.69	เห็นด้วย
10. โอกาสในการจบตามกำหนดเวลา	3.89	0.73	เห็นด้วย
11. ส่งเสริมสนับสนุนให้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.94	0.70	เห็นด้วย
12. มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การร่วมอบรม เป็นต้น	4.12	0.68	เห็นด้วย
13. มีการสนับสนุนทางวิชาการแก่นักศึกษา เช่น การเขียนบทความวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบการวิจัย เป็นต้น	4.09	0.75	เห็นด้วย
14. ความเหมาะสมของกระบวนการรับและคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาต่อ	4.06	0.70	เห็นด้วย
15. มีการประเมินและติดตามนักศึกษา	4.08	0.71	เห็นด้วย
รวม	4.12	0.49	เห็นด้วย

จากตาราง 4.8 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 หลักสูตรมีความเหมาะสมและ

เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.64$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 หลักสูตรมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.65$) และ ข้อ 5 รายวิชาศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.63$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 10 โอกาสในการจบตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 3.89, S.D. = 0.73$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 11 ส่งเสริมสนับสนุนให้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($\bar{X} = 3.94, S.D. = 0.70$) และ ข้อ 8 ความยากของรายวิชาในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.68$) ตามลำดับ

ตาราง 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. โอกาสในการได้งานของบัณฑิตเมื่อสำเร็จการศึกษา	4.03	0.66	เห็นด้วย
2. โอกาสในการได้งานในหน่วยงานหรือองค์กรที่มีชื่อเสียง	4.02	0.70	เห็นด้วย
3. บัณฑิตเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน	4.14	0.69	เห็นด้วย
4. มีความก้าวหน้าในอาชีพ	4.29	0.65	เห็นด้วย
5. บัณฑิตมีโอกาสนในการเลื่อนตำแหน่งงาน	4.24	0.67	เห็นด้วย
6. ความคาดหวังของบัณฑิตต่อเงินเดือนเมื่อจบการศึกษา	4.14	0.77	เห็นด้วย
7. โอกาสในการเลื่อนขั้นเงินเดือนของบัณฑิต	4.11	0.79	เห็นด้วย
8. โอกาสในการได้รับโบนัสหรือสวัสดิการพิเศษเมื่อเรียนจบ	3.95	0.82	เห็นด้วย
รวม	4.11	0.59	เห็นด้วย

จากตาราง 4.9 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 4 มีความก้าวหน้าในอาชีพ ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.65$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 บัณฑิตมีโอกาสนในการเลื่อนตำแหน่งงาน ($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.67$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 8 โอกาสในการได้รับโบนัสหรือสวัสดิการพิเศษเมื่อเรียนจบ ($\bar{X} = 3.95, S.D. = 0.82$)

ตาราง 4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.20	0.67	เห็นด้วย
2. นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการทำงานในอนาคต	4.26	0.62	เห็นด้วย
3. นักศึกษามีการนำความรู้ที่ได้จากการเรียน ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน	4.28	0.64	เห็นด้วย
4. นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการวิจัย	4.22	0.71	เห็นด้วย
5. นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ	3.93	0.84	เห็นด้วย
6. นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.08	0.80	เห็นด้วย
รวม	4.16	0.59	เห็นด้วย

จากตาราง 4.10 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 นักศึกษามีการนำความรู้ที่ได้จากการเรียน ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.64) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการทำงานในอนาคต ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.62) และ ข้อ 4 นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการวิจัย ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.71) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 5 นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.84) และ ข้อ 6 นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

ตาราง 4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. นักศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แยกแยะประเด็นปัญหาเพิ่มขึ้น	4.13	0.71	เห็นด้วย
2. นักศึกษามีความสามารถในการนำเสนอและสื่อความหมายสรุปความเพิ่มขึ้น	4.20	0.72	เห็นด้วย
3. นักศึกษามีความสามารถในการจัดการและการวางแผนการทำงานเพิ่มขึ้น	4.18	0.71	เห็นด้วย
4. นักศึกษามีความสามารถในการบริหารเวลาดีขึ้น	4.17	0.72	เห็นด้วย
5. นักศึกษามีความสามารถในการแก้ปัญหาและคลี่คลายความขัดแย้งได้ดีขึ้น	4.11	0.68	เห็นด้วย
รวม	4.16	0.64	เห็นด้วย

จากตาราง 4.11 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 นักศึกษามีความสามารถในการนำเสนอและสื่อความหมายสรุปความเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.72) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 นักศึกษามีความสามารถในการจัดการและการวางแผนการทำงานเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.71) และ ข้อ 4 นักศึกษามีความสามารถในการบริหารเวลาดีขึ้น ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.72) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 5 นักศึกษามีความสามารถในการแก้ปัญหาและคลี่คลายความขัดแย้งได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.68)

ตาราง 4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม โดยภาพรวม และรายข้อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. นักศึกษามีความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น	4.27	0.66	เห็นด้วย
2. นักศึกษามีภาวะผู้นำมากขึ้น	4.21	0.65	เห็นด้วย
3. นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น	4.31	0.65	เห็นด้วย
4. นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อน้ำที่เพิ่มขึ้น	4.31	0.66	เห็นด้วย
5. นักศึกษาให้ความสำคัญต่อประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น	4.32	0.63	เห็นด้วย
6. นักศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริตเพิ่มขึ้น	4.29	0.69	เห็นด้วย
รวม	4.29	0.56	เห็นด้วย

จากตาราง 4.12 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 5 นักศึกษาให้ความสำคัญต่อประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.63) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.65) และ ข้อ 4 นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 2 นักศึกษามีภาวะผู้นำมากขึ้น ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.65)

ตาราง 4.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. หลักสูตรมีความทันสมัย	4.29	0.64	เห็นด้วย
2. หลักสูตรมีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของผู้เรียน	4.30	0.62	เห็นด้วย
3. โครงสร้างของหลักสูตรและจำนวนรายวิชามีความเหมาะสม	4.28	0.62	เห็นด้วย
4. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากมหาวิทยาลัยและเนื้อหาในวิชาเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง	4.36	0.61	เห็นด้วย
5. หลักสูตรมีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้ตามความต้องการของนักศึกษา	4.27	0.66	เห็นด้วย
รวม	4.30	0.54	เห็นด้วย

จากตาราง 4.13 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 4 สิ่งที่ได้เรียนรู้จากมหาวิทยาลัยและเนื้อหาในวิชาเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.61) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 หลักสูตรมีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.62) และ ข้อ 1 หลักสูตรมีความทันสมัย ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.64) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 5 หลักสูตรมีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้ตามความต้องการของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.66)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศและสาขาวิชา แสดงดังตาราง 4.14 – 4.18 ดังนี้

ตาราง 4.14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	เพศชาย N = 94		เพศหญิง N = 130		t
	$\bar{X}$	S. D.	$\bar{X}$	S. D.	
1. ด้านความพร้อมของทรัพยากรและ สื่อการศึกษา	3.94	0.564	4.01	0.554	-0.875
2. ด้านคุณภาพอาจารย์	4.44	0.508	4.41	0.581	0.400
3. ด้านงบประมาณ	3.69	0.754	3.71	0.681	-0.200
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.18	0.474	4.23	0.527	-0.672
5. ด้านการวัดและการประเมินผล	4.11	0.541	4.20	0.566	-1.107
6. ด้านหลักสูตร	4.09	0.513	4.14	0.481	-0.862
7. ด้านการดำเนินงาน	4.07	0.661	4.14	0.526	-0.836
8. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ	4.05	0.655	4.24	0.531	-2.483*
9. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและ กระบวนการทางปัญญา	4.05	0.771	4.23	0.510	-2.003*
10. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและ จริยธรรม	4.14	0.587	4.39	0.519	-3.339*
11. ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร	4.26	0.538	4.33	0.542	-0.931
รวม	4.09	0.429	4.19	0.413	-1.602

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.14 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา และด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำแนกตามสาขาวิชา

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	บริหาร การศึกษา (คม.)		หลักสูตรและ การสอน (คม.)		รัฐประศาสน ศาสตร์ (รปม.)		ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)		F
	$\bar{X}$	S. D.	$\bar{X}$	S. D.	$\bar{X}$	S. D.	$\bar{X}$	S. D.	
1. ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา	4.05	0.485	4.07	0.531	3.59	0.597	4.29	0.350	12.930*
2. ด้านคุณภาพอาจารย์	4.51	0.475	4.49	0.492	4.12	0.656	4.57	0.525	6.815*
3. ด้านงบประมาณ	3.66	0.774	3.83	0.644	3.42	0.709	4.02	0.493	5.155*
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.17	0.469	4.33	0.506	3.97	0.504	4.42	0.396	7.186*
5. ด้านการวัดและการประเมินผล	4.14	0.481	4.32	0.502	3.85	0.604	4.37	0.587	9.320*
6. ด้านหลักสูตร	4.13	0.465	4.22	0.458	3.90	0.562	4.23	0.420	4.752*
7. ด้านการดำเนินงานทำ	4.10	0.650	4.16	0.516	3.99	0.600	4.27	0.553	1.434
8. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ	4.12	0.687	4.28	0.481	3.92	0.581	4.42	0.443	5.722*
9. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา	4.01	0.804	4.27	0.518	4.12	0.574	4.30	0.432	2.590
10. ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม	4.21	0.576	4.47	0.478	4.07	0.568	4.32	0.589	6.259*
11. ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร	4.29	0.467	4.44	0.552	4.10	0.586	4.27	0.503	4.135*
รวม	4.13	0.387	4.26	0.384	3.91	0.460	4.32	0.343	9.153*

* แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.15 พบว่า สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามสาขาวิชา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา ด้านคุณภาพอาจารย์ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม และด้านความพึงพอใจในหลักสูตร ส่วนด้านการได้งานทำ และด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างในแต่ละด้าน จากตาราง 4.15 ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') แสดงผลดังตาราง 4.16 – 4.25 ดังนี้

ตาราง 4.16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	บริหาร	หลักสูตรและ	รัฐประศาสน	ภาษาอังกฤษ
		การศึกษา (คม.)	การสอน (คม.)	ศาสตร์ (รปม.)	(ศศ.ม.)
		4.05	4.07	3.59	4.29
การบริหารการศึกษา (คม.)	4.05	-	-0.02	0.46*	-0.24
หลักสูตรและการสอน (คม.)	4.07	-	-	0.48*	-0.22
รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	3.59	-	-	-	-0.70*
ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)	4.29	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.16 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา พบว่านักศึกษาสาขาวิชาการบริหารศึกษากับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านคุณภาพอาจารย์

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	บริหาร	หลักสูตรและ	รัฐประศาสน	ภาษาอังกฤษ
		การศึกษา (คม.)	การสอน (คม.)	ศาสตร์ (รปม.)	(ศศ.ม.)
		4.51	4.49	4.12	4.57
การบริหารการศึกษา (คม.)	4.51	-	0.02	0.38*	-0.06
หลักสูตรและการสอน (คม.)	4.49	-	-	0.36*	-0.08
รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	4.12	-	-	-	-0.45*
ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)	4.57	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.17 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านคุณภาพอาจารย์ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการบริหาร การศึกษากับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนกับสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านงบประมาณ

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	บริหาร	หลักสูตรและ	รัฐประศาสน	ภาษาอังกฤษ
		การศึกษา (คม.)	การสอน (คม.)	ศาสตร์ (รปม.)	(ศศ.ม.)
		3.66	3.83	3.42	4.02
การบริหารการศึกษา (คม.)	3.66	-	-0.17	0.24	0.36
หลักสูตรและการสอน (คม.)	3.83	-	-	0.41*	-0.19
รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	3.42	-	-	-	-0.60*
ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)	4.02	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.18 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านงบประมาณ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	บริหาร	หลักสูตรและ	รัฐประศาสน	ภาษาอังกฤษ
		การศึกษา (คม.)	การสอน (คม.)	ศาสตร์ (รปม.)	(ศศ.ม.)
		4.17	4.33	3.97	4.42
การบริหารการศึกษา (คม.)	4.17	-	-0.16	0.20	-0.24
หลักสูตรและการสอน (คม.)	4.33	-	-	-0.37*	-0.08
รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	3.97	-	-	-	-0.45*
ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)	4.42	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.19 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผล

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	บริหาร	หลักสูตรและ	รัฐประศาสน	ภาษาอังกฤษ
		การศึกษา (คม.)	การสอน (คม.)	ศาสตร์ (รปม.)	(ศศ.ม.)
		4.14	4.32	3.85	4.37
การบริหารการศึกษา (คม.)	4.14	-	-0.18	0.29*	-0.24
หลักสูตรและการสอน (คม.)	4.32	-	-	0.47*	-0.05
รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	3.85	-	-	-	-0.52*
ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)	4.37	-	-	-	-

* แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.20 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษากับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านหลักสูตร

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	บริหาร	หลักสูตรและ	รัฐประศาสน	ภาษาอังกฤษ
		การศึกษา (คม.)	การสอน (คม.)	ศาสตร์ (รปม.)	(ศศ.ม.)
		4.13	4.22	3.90	4.23
การบริหารการศึกษา (คม.)	4.13	-	-0.09	0.23	-0.10
หลักสูตรและการสอน (คม.)	4.22	-	-	0.31*	-0.01
รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	3.90	-	-	-	-0.32*
ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)	4.23	-	-	-	-

* แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.21 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านหลักสูตร พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	บริหาร	หลักสูตรและ	รัฐประศาสน	ภาษาอังกฤษ
		การศึกษา (คม.)	การสอน (คม.)	ศาสตร์ (รปม.)	(ศศ.ม.)
		4.12	4.28	3.92	4.42
การบริหารการศึกษา (คม.)	4.12	-	-0.17	0.20	-0.30
หลักสูตรและการสอน (คม.)	4.28	-	-	0.37*	-0.14
รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	3.92	-	-	-	-0.50*
ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)	4.42	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.22 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	บริหาร	หลักสูตรและ	รัฐประศาสน	ภาษาอังกฤษ
		การศึกษา (คม.)	การสอน (คม.)	ศาสตร์ (รปม.)	(ศศ.ม.)
		4.21	4.47	4.07	4.32
การบริหารการศึกษา (คม.)	4.21	-	-0.26*	0.14	-0.11
หลักสูตรและการสอน (คม.)	4.47	-	-	0.40*	0.15
รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	4.07	-	-	-	-0.30*
ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)	4.32	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.23 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษากับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	บริหาร	หลักสูตรและ	รัฐประศาสน	ภาษาอังกฤษ
		การศึกษา (คม.)	การสอน (คม.)	ศาสตร์ (รปม.)	(ศศ.ม.)
		4.29	4.44	4.10	4.27
การบริหารการศึกษา (คม.)	4.29	-	-0.15	0.19	0.02
หลักสูตรและการสอน (คม.)	4.44	-	-	0.34*	0.17
รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	4.10	-	-	-	-0.16
ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)	4.27	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.24 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยภาพรวม

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	บริหาร	หลักสูตรและ	รัฐประศาสน	ภาษาอังกฤษ
		การศึกษา (คม.)	การสอน (คม.)	ศาสตร์ (รปม.)	(ศศ.ม.)
		4.13	4.26	3.91	4.32
การบริหารการศึกษา (คม.)	4.13	-	-0.14	0.21*	-0.19
หลักสูตรและการสอน (คม.)	4.26	-	-	0.35*	-0.06
รัฐประศาสนศาสตร์ (รปม.)	3.91	-	-	-	-0.40*
ภาษาอังกฤษ (ศศ.ม.)	4.32	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.23 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยภาพรวม พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษากับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษกับสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ในแต่ละด้าน แสดงดังตาราง 4.26 – 4.36 ดังนี้

ตาราง 4.26 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. มีทรัพยากรและสื่อการเรียนการสอนที่พร้อม ทันสมัย และเหมาะสม	25
2. ห้องเรียนมีความเหมาะสม และทันสมัย	12
3. ระบบอินเตอร์เน็ตเข้าใช้งานไม่สะดวก	9
4. คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย	6
5. ควรมีวิทยานิพนธ์หนังสือ ตำราไว้ให้นักศึกษาค้นคว้ามากกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน	4
6. ห้องเรียนแคบเกินไป	3
7. ต้องการสื่อที่ทันสมัย มีหนังสือและแหล่งค้นคว้าข้อมูลมากขึ้น	3
8. เจ้าหน้าที่บริการมีน้อยทำให้เสียเวลาในการเตรียมการสอน	2
รวม	64

จากตาราง 4.26 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ มีทรัพยากรและสื่อการเรียนการสอนที่พร้อม ทันสมัย และเหมาะสม รองลงมา คือ ห้องเรียนมีความเหมาะสม และทันสมัย และระบบอินเตอร์เน็ตเข้าใช้งานไม่สะดวก ตามลำดับ

ตาราง 4.27 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านคุณภาพอาจารย์

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. อาจารย์ถ่ายทอดความรู้ได้ดีมาก	18
2. อาจารย์มีความรู้ ความสามารถและมีคุณภาพ	9
3. อาจารย์ทุ่มเทและตั้งใจสอนดีมาก และมีแนวทางในการสอนเฉพาะตัวดี	6
4. การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรจัดตั้งตามความถนัดของอาจารย์	3
5. อาจารย์บางท่านไม่เป็นกันเองกับนักศึกษา	2
6. อาจารย์ที่มาบรรยายมีความสามารถ ความรู้และเป็นที่ยอมรับของสังคม	2
7. อาจารย์มีความพร้อมทั้งคุณวุฒิและวัยวุฒิ	2
8. อาจารย์บางท่านให้ค้นแต่งงานวิจัย เลยไม่รู้ว่ามีวิชานั้นเรียนเกี่ยวกับอะไร	1
9. อาจารย์บางท่านสั่งงานไม่เข้าใจ	1
10. บางวิชาอาจารย์ไม่ค่อยสอน	1
รวม	45

จากตาราง 4.27 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านคุณภาพอาจารย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ อาจารย์ถ่ายทอดความรู้ได้ดีมาก รองลงมา คือ อาจารย์มีความรู้ ความสามารถและมีคุณภาพ และอาจารย์ทุ่มเทและตั้งใจสอนดีมาก และมีแนวทางในการสอนเฉพาะตัวดี ตามลำดับ

ตาราง 4.28 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. งบประมาณค่าใช้จ่ายมีความเหมาะสมกับระดับการศึกษา	20
2. ค่าใช้จ่ายในการเรียน (ค่าเทอม) เยอะอยู่แล้ว ดังนั้นเอกสารการสอนควรจะให้ฟรี	5
3. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาค้นคว้าในยุคนั้นควรลดลง	5
4. ควรมีทุนการศึกษาให้นักศึกษา	3
5. ค่าปรับลดทะเบียนซ้ำคิดวันละ 50 บาทคิดว่าแพงไป	2
6. ควรจะมีการผ่อนผันค่าเทอม	2
7. น่าจะมีงบประมาณให้นักศึกษาในการศึกษาดูงาน	2
รวม	39

จากตาราง 4.28 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านงบประมาณ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ งบประมาณค่าใช้จ่ายมีความเหมาะสมกับระดับการศึกษา รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายในการเรียน (ค่าเทอม) เยอะอยู่แล้ว ดังนั้น เอกสารการสอนควรจะให้ฟรี และค่าใช้จ่ายในการศึกษาค้นคว้าในยุคนั้นควรลดลง ตามลำดับ

ตาราง 4.29 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับ
บัณฑิตศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. การจัดการเรียนการสอนดีมาก มีความเหมาะสมและหลากหลาย	23
2. บางวิชามีการจัดการเรียนการสอนยังไม่หลากหลายเกิดการเรียนรู้ที่น้อย	6
3. กิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกได้มากขึ้น	3
4. ควรจัดการเรียนการสอนวิจัยในช่วงแรก	2
5. ดีมาก การบ้านเยอะดี	1
6. มีความเหมาะสมตามหลักสูตร	1
7. มีหลักสูตรเหมาะสมกับระยะเวลาในการเรียน	1
8. ไม่ควรสลับวิชา	1
9. สามารถนำไปใช้กับวิชาชีพได้	1
10. อาจารย์สอนบางวิชามีมากกว่า 2 ท่านไม่มีการวางแผนร่วมกัน	1
11. ในแต่ละวิชาน่าจะมีการสอนพื้นฐานก่อนแล้วค่อยไปเนื้อหาที่ยากและสูงขึ้น	1
12. การสอนของอาจารย์มีความทันสมัย เป็นมาตรฐานสากล	1
13. งานบางชิ้นอาจารย์ไม่อธิบายว่าให้ทำอย่างไร พอนำเสนอก็โดนตำหนิ	1
รวม	43

จากตาราง 4.29 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนดีมาก มีความเหมาะสมและหลากหลาย รองลงมา คือ บางวิชามีการจัดการเรียนการสอนยังไม่หลากหลายเกิดการเรียนรู้ที่น้อย และกิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกได้มากขึ้น ตามลำดับ

ตาราง 4.30 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับ
บัณฑิตศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผล

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. อาจารย์มีการวัดและการประเมินผลดีมาก และมีความเหมาะสม	20
2. อาจารย์มีความยุติธรรมดีมาก	4
3. การประเมินผลไม่ยุติธรรม อาจารย์ให้คะแนนนักศึกษาที่อายุมากเพราะสงสาร	3
4. การคิด I ผู้สอนน่าจะแจ้งให้นักศึกษาให้ทราบก่อนส่งผลการเรียน	2
5. การวัด และประเมินผลต้องแจ้งคะแนนให้นักศึกษาทราบ	1
6. ควรจัดให้มีประกาศแจ้ง	1
7. บางครั้งการวัดผลประเมินไม่ยุติธรรม	1
8. ควรมอบหมายงานให้เสร็จในเวลาเรียน ไม่ต้องมีการบ้าน	1
9. อาจารย์ควรเปิดใจให้กว้างรับฟังเหตุผลทุกๆ เหตุผล	1
รวม	34

จากตาราง 4.30 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผล ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ อาจารย์มีการวัดและการประเมินผลดีมาก และมีความเหมาะสม รองลงมา คือ อาจารย์มีความยุติธรรมดีมาก และการประเมินผลไม่ยุติธรรม อาจารย์ให้คะแนนนักศึกษาที่อายุมากเพราะสงสาร ตามลำดับ

ตาราง 4.31 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. หลักสูตรมีความเหมาะสมดีมาก	20
2. ควรเปิดหลักสูตรให้หลากหลาย	5
3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตร	3
4. น่าจะให้โอกาสนักศึกษาได้เลือกรายวิชาเพิ่มเติมด้วยตนเอง	2
5. มีความทันสมัยและหลากหลาย	2
6. มีความสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน	2
7. หลักสูตรสมบูรณ์ดี แต่เนื้อหาข้างในควรจะเป็นปัจจุบัน	1
8. หลักสูตรที่เปิดสอนระดับปริญญาโทควรมีสาขาที่มากกว่านี้	1
รวม	36

จากตาราง 4.31 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านหลักสูตร ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ หลักสูตรมีความเหมาะสมดีมาก รองลงมา คือ ควรเปิดหลักสูตรให้หลากหลาย และควรมีการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

ตาราง 4.32 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. ใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดในหน้าที่การงาน	9
2. ได้รับการยอมรับจากสังคม	4
3. คาดว่าจะได้พัฒนายิ่งขึ้น	2
4. ตำแหน่งงานกว้างขวางขึ้น	1
5. มั่นคง มีความก้าวหน้า	1
6. สามารถนำวุฒิ ปริญญาโทไปลดระยะเวลาการเลื่อนตำแหน่งได้	1
7. อยากรให้อาจารย์ชี้แนวทางในการทำงานให้หลากหลาย	1
8. นำความรู้ไปใช้กับงานได้จริง	1
รวม	20

จากตาราง 4.32 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการได้งานทำ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด ในหน้าที่การงาน รองลงมา คือ ได้รับการยอมรับจากสังคม และคาดว่าจะได้พัฒนาขึ้นตามลำดับ

ตาราง 4.33 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. ได้พัฒนาความรู้มากในด้านวิชาการ	10
2. ได้เพิ่มพูนความรู้	3
3. หลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ได้ในชีวิตประจำวัน	3
4. ก่อให้เกิดความรู้ใหม่	2
5. นำไปปฏิบัติในการบริหารงานด้านวิชาการเพิ่มมากขึ้น	2
6. มีโอกาสก้าวหน้า รู้จักนำความรู้ไปใช้	2
รวม	22

จากตาราง 4.33 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ได้พัฒนาความรู้มากในด้านวิชาการ รองลงมา คือ ได้เพิ่มพูนความรู้ และหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ได้ในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ

ตาราง 4.34 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. แก้ปัญหาได้ดีขึ้นและได้ความรู้หลากหลาย	6
2. มีการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ และมีการวางแผนเป็นขั้นตอน	4
3. ได้รูปแบบและการฝึกที่ดี	3
4. ได้ทักษะและความคิด	2
5. รู้จักใช้ความคิดมากขึ้น	2
6. เรียนแล้วเกิดแนวคิดและกระบวนการทำงาน	2
7. เป็นผู้มีความรู้ทันสมัยและค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้มากขึ้นกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมั่นใจ	1
8. ผู้เรียนฝึกคิดทางบวก ลดความขัดแย้ง	1
9. ได้เพิ่มพูนทักษะการคิด สติปัญญามากขึ้น	1
10. สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	1
รวม	23

จากตาราง 4.34 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ แก้ปัญหาได้ดีขึ้นและได้ความรู้หลากหลาย รองลงมา คือ มีการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ และมีการวางแผนเป็นขั้นตอน และได้รูปแบบและการฝึกที่ดี ตามลำดับ

ตาราง 4.35 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. มีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น	6
2. ได้รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเอาใจใส่ของครูผู้สอน	3
3. ให้ความสำคัญกับผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3
4. มีความรับผิดชอบ อดทนมากขึ้น	2
5. มีความใจเย็นและจิตใจดีขึ้น	2
6. มีวุฒิภาวะสูงขึ้น	1
7. รักและศรัทธาในอาชีพครูมากขึ้น	1
8. อยากมีกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์กับนักศึกษาปริญญาโทสาขาอื่น ๆ	1
รวม	19

จากตาราง 4.35 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ มีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น รองลงมา คือ ได้รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเอาใจใส่ของครูผู้สอน และให้ความสำคัญกับผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามลำดับ

ตาราง 4.36 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. มีความพึงพอใจมาก เพราะหลักสูตรมีความเหมาะสม	18
2. หลักสูตรตรงตามความต้องการของนักศึกษา	8
3. มีความภูมิใจและดีใจที่ได้เรียนในสถาบันแห่งนี้	3
4. เนื้อหาหลักสูตรบางวิชาข้งน้อยไป โดยเฉพาะวิชาเอก	2
5. ควรจัดการเรียนการสอนให้จบที่ละรายการ	1
6. หลักสูตรควรทันสมัยกว่านี้	1
รวม	33

จากตาราง 4.36 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียน การสอนระดับบัณฑิตศึกษา ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ มีความพึงพอใจมาก เพราะหลักสูตรมีความเหมาะสม รองลงมา คือ หลักสูตรตรงตามความต้องการของ นักศึกษา และมีความภูมิใจและตั้งใจที่ได้เรียนในสถาบันแห่งนี้ ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และ ผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัยเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สามารถแยกเป็นประเด็นที่ทำให้หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามีคุณภาพและ ประสิทธิภาพมากขึ้น ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีพันธกิจหลักเพื่อทำ การวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่น ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรทั้งในระดับปริญญาตรีและ ระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากจะคำนึงถึงปรัชญา พันธกิจ ระเบียบว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแล้ว ควรวิเคราะห์ความ ต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก บุคคลที่จะพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการ ส่วนมากจะเป็นข้าราชการ และบุคลากรทางการศึกษา และการปกครองท้องถิ่น ดังนั้นหลักสูตรที่จะทำการพัฒนา ควรจะเป็น หลักสูตรที่ส่งเสริม และสนับสนุนให้กับบุคลากรดังกล่าว ซึ่งหลักสูตรที่มีอยู่ก็เอื้ออยู่แล้ว ซึ่งได้แก่ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาวิชาภาวะผู้นำเพื่อพัฒนาวิชาชีพ อย่างไรก็ตาม หลักสูตรที่เปิดสอนควรมีให้หลากหลาย ที่ สามารถให้ประชาชนในเขตจังหวัดบุรีรัมย์และใกล้เคียง ได้เลือกที่จะพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น

2. เนื้อหาของหลักสูตร

เนื้อหาของหลักสูตรแต่ละหลักสูตร ควรผสมผสานระหว่างความเป็นสากล ความเป็นไทย และความเป็นท้องถิ่น เช่น อาจจะมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารร่วมสมัย การบริหารงาน ภายใต้อาณัติไทย ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในสาขาวิชา หลักสูตรและการสอน เป็นต้น นอกจากนี้ หลักสูตรควรเป็นสหวิทยาการที่ผสมหลายๆศาสตร์เข้า ด้วยกัน หรืออาจเป็นหลักสูตรสองปริญญา (Dual Degree) หรือหลักสูตรนานาชาติ (International Programme) จึงจะทำให้ผู้เรียนมีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ ไม่นั่นทฤษฎีมากเกินไป

แต่เน้นการปฏิบัติ และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ส่วนเนื้อหาต่างๆในปัจจุบันก็ดีแล้ว ซึ่งประกอบไปด้วยรายวิชาเนื้อหา รายวิชาวิจัย รายวิชาเลือก ซึ่งจะเห็นได้ว่า รายวิชาที่ทำให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดดเด่นกว่าที่อื่น คือ มีองค์ความรู้ในการวิจัย ซึ่งอาจต้องเน้นและคงความโดดเด่นนี้ไว้ อย่างไรก็ตามสัดส่วนหรือเนื้อหาต่างๆ ควรอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3. การเตรียมอาจารย์ประจำหลักสูตร

ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าหลักสูตรแต่ละหลักสูตร มีอาจารย์ประจำที่เป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์ก็ตาม แต่เมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนในแต่ละปี มีอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสม คือ อาจารย์หนึ่งคน สามารถเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ไม่เกิน 5 คน หรือเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ได้ไม่เกิน 15 คน ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายในการพัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกที่ตรงสาขาให้มากขึ้น ทั้งในสถาบันการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ โดยให้ทุนการศึกษาที่เหมาะสม หรือตามที่จ่ายจริง อันจะเป็นขวัญและกำลังใจในการศึกษา หรืออาจรับอาจารย์ที่มีคุณวุฒิเพื่อเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อทดแทนอาจารย์ที่จะเกษียณ เนื่องจากอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่จะมีวุฒิเป็นจำนวนมาก

4. การเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน

ถึงแม้ว่าห้องเรียนในระดับบัณฑิตศึกษามีความพร้อมและทันสมัย เหมาะสมในการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม ในอนาคตอาจมีนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น อาจทำให้ห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน คือ ห้องเรียน ชั้น 7 8 และ 9 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษามหาชราลงกรณ์ มีไม่เพียงพอ ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายในการจัดหาอาคารที่เป็นสัดส่วน เพื่อการบริหารจัดการที่ความคล่องตัว อาจบริหารจัดการแบบ One Stop Service ก็ได้

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. การนำผลการวิจัยไปใช้
3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 2) เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เมื่อจำแนกตามเพศและสาขาวิชา และ 3) ศึกษาทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อใช้ในการตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จาก 4 สาขาวิชาหลัก ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 224 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608-609) การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ตามลำดับ และ 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยผู้บริหารบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 4 คน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 6 คน และอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อหาทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และกำหนดทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ สำหรับนักศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประกอบไปด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form) ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของ

หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และศึกษาทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2554 ถึง เดือนมิถุนายน 2555 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และรวดเร็ว

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียงเชิงพรรณนา (Descriptive)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านคุณภาพอาจารย์ รองลงมา ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร และ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ ด้านงบประมาณ รองลงมา ได้แก่ ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา และด้านการได้งานทำ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 อาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมและพอเพียง รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 ห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ทางวิชาการ และ ข้อ 1 ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 8 มีบริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ใหม่แก่นักศึกษาเป็นประจำ รองลงมา ได้แก่ ข้อ 7 ปริมาณของวิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ วารสาร หรืองานวิจัย ในห้องสมุดและห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ มีเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา และ ข้อ 15 เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการแก่นักศึกษามีความทันสมัย ตามลำดับ

1.2 ด้านคุณภาพอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่มีระดับความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ ข้อ 4 อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 2 สัดส่วนจำนวนอาจารย์กับรายวิชาที่เปิดสอนมีเพียงพอ

1.3 ด้านงบประมาณ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 ค่าเล่าเรียนอยู่ในระดับที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและรายได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 4 มีทุนสนับสนุนการทำวิจัย เช่น ทุนวิทยานิพนธ์ ทุนตีพิมพ์ ผลงาน หรือทุนเพื่อนำเสนอผลงานทั้งในและต่างประเทศ

1.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 13 อาจารย์มีความกระตือรือร้นในการสอนและให้

คำปรึกษา รองลงมา ได้แก่ ข้อ 18 อาจารย์เต็มใจถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำแก่นักศึกษาทุกคนทั้งในและนอกห้องเรียน และ ข้อ 5 อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และ ข้อ 6 อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 10 อาจารย์มีการนำระบบคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ข้อ 7 วิธีการสอนของอาจารย์น่าสนใจ แปลกใหม่ ทำให้นักศึกษาเข้าใจและสนใจในรายวิชาที่เรียน และ ข้อ 9 เอกสารประกอบการสอนหรือสื่อการเรียนการสอนที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน ตามลำดับ

1.5 ด้านการวัดและการประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 4 อาจารย์ใช้วิธีการวัดผลหลายรูปแบบ เช่น ค้นคว้า รายงาน สอบย่อยกรณีศึกษา เป็นต้น รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 อาจารย์แจ้งวิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนเกณฑ์การผ่านในรายวิชาที่สอนให้นักศึกษาทราบ และ ข้อ 10 อาจารย์ซักถามนักศึกษาในขณะที่สอนเพื่อวัดความเข้าใจในเนื้อหาวิชา และข้อ 5 อาจารย์มีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนเป็นระยะ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 1 อาจารย์ทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนเริ่มทำการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ข้อ 11 อาจารย์ให้คะแนนและตัดเกรดนักศึกษาอย่างยุติธรรม และ ข้อ 7 อาจารย์ตรวจและแจ้งผลการสอบและงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างรวดเร็วตรงตามกำหนดเวลา ตามลำดับ

1.6 ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 หลักสูตรมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 หลักสูตรมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม และ ข้อ 5 รายวิชาศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 10 โอกาสในการจับตามกำหนดเวลา รองลงมา ได้แก่ ข้อ 11 ส่งเสริมสนับสนุนให้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ ข้อ 8 ความยากของรายวิชาในหลักสูตร ตามลำดับ

1.7 ด้านการได้งานทำ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 4 มีความก้าวหน้าในอาชีพ รองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 บัณฑิตมีโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 8 โอกาสในการได้รับโบนัสหรือสวัสดิการพิเศษเมื่อเรียนจบ

1.8 ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 นักศึกษามีการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการทำงานในอนาคต และ ข้อ 4 นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการวิจัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 5 นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ และ ข้อ 6 นักศึกษามีการพัฒนาทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

1.9 ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 นักศึกษามี

ความสามารถในการนำเสนอและสื่อความหมายสรุปความเพิ่มขึ้น รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 นักศึกษามีความสามารถในการจัดการและการวางแผนการทำงานเพิ่มขึ้น และ ข้อ 4 นักศึกษามีความสามารถในการบริหารเวลาดีขึ้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 5 นักศึกษามีความสามารถในการแก้ปัญหาและคลี่คลายความขัดแย้งได้ดีขึ้น

1.10 ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 5 นักศึกษาให้ความสำคัญต่อประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น และ ข้อ 4 นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่เพิ่มขึ้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 2 นักศึกษามีภาวะผู้นำมากขึ้น

1.11 ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับ เห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 4 สิ่งที่ได้เรียนรู้จากมหาวิทยาลัยและเนื้อหาในวิชาเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 หลักสูตรมีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของผู้เรียน และ ข้อ 1 หลักสูตรมีความทันสมัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 5 หลักสูตรมีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้ตามความต้องการของนักศึกษา

2. การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.1 สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา และด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.2 สภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำแนกตามสาขาวิชา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา ด้านคุณภาพอาจารย์ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม และด้านความพึงพอใจในหลักสูตร ส่วนด้านการได้งานทำ และด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ในแต่ละด้าน มีดังต่อไปนี้

3.1 ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ มีทรัพยากรและสื่อการเรียนการสอนที่พร้อม ทันสมัย และเหมาะสม รองลงมา คือ ห้องเรียนมีความเหมาะสม และทันสมัย และระบบอินเทอร์เน็ตเข้าใช้งานไม่สะดวก ตามลำดับ

3.2 ด้านคุณภาพอาจารย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ อาจารย์ถ่ายทอดความรู้ได้ดีมาก รองลงมา คือ อาจารย์มีความรู้ ความสามารถและมีคุณภาพ และอาจารย์ทุ่มเทและตั้งใจสอนดีมาก และมีแนวทางในการสอนเฉพาะตัวดี ตามลำดับ

3.3 ด้านงบประมาณ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ งบประมาณค่าใช้จ่ายมีความเหมาะสมกับระดับการศึกษา รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายในการเรียน (ค่าเทอม) เยอะอยู่แล้ว ดังนั้นเอกสารการสอนควรจะให้ฟรี และค่าใช้จ่ายในการศึกษาค่อนข้างแพงในยุคเศรษฐกิจปัจจุบัน ควรลดค่าเล่าเรียนลง ตามลำดับ

3.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนดีมาก มีความเหมาะสมและหลากหลาย รองลงมา คือ บางวิชามีการจัดการเรียนการสอนยังไม่หลากหลายเกิดการเรียนรู้ค่อยๆ และกิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกได้มากขึ้น ตามลำดับ

3.5 ด้านการวัดและการประเมินผล ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ อาจารย์มีการวัดและการประเมินผลดีมาก และมีความเหมาะสม รองลงมา คือ อาจารย์มีความยุติธรรมดีมาก และการประเมินผลไม่ยุติธรรม อาจารย์ให้คะแนนนักศึกษาที่อายุมากเพราะสงสาร ตามลำดับ

3.6 ด้านหลักสูตร ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ หลักสูตรมีความเหมาะสมดีมาก รองลงมา คือ ควรเปิดหลักสูตรให้หลากหลาย และควรมีการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

3.7 ด้านการได้งานทำ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดในพื้นที่การทำงาน รองลงมา คือ ได้รับการยอมรับจากสังคม และคาดว่าจะได้พัฒนายิ่งขึ้น ตามลำดับ

3.8 ด้านมูลค่าเพิ่มด้านวิชาการ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ได้พัฒนาความรู้มากในด้านวิชาการ รองลงมา คือ ได้เพิ่มพูนความรู้ และหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ได้ในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ

3.9 ด้านมูลค่าเพิ่มด้านทักษะการคิดและกระบวนการทางปัญญา ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ แก้ปัญหาได้ดีขึ้นและได้ความรู้หลากหลาย รองลงมา คือ มีการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ และมีการวางแผนเป็นขั้นตอน และได้รูปแบบและการฝึกที่ดี ตามลำดับ

3.10 ด้านมูลค่าเพิ่มด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ มีคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น รองลงมา คือ ได้รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเอาใจใส่ของครูผู้สอน และให้ความสำคัญกับผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามลำดับ

3.11 ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ มีความพึงพอใจมาก เพราะหลักสูตรมีความเหมาะสม รองลงมา คือ หลักสูตรตรงตามความต้องการของนักศึกษา และมีความภูมิใจและตั้งใจที่ได้เรียนในสถาบันแห่งนี้ ตามลำดับ

4. ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สามารถแยกเป็นประเด็นที่ทำให้หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีพันธกิจหลักเพื่อทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่น ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับ

บัณฑิตศึกษา นอกจากจะคำนึงถึงปรัชญา พันธกิจ ระเบียบว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของ มหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแล้ว ควรวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก บุคคลที่จะพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการ ส่วนมากจะเป็นข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา และการปกครองท้องถิ่น ดังนั้นหลักสูตรที่จะทำการพัฒนา ควรจะเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริม และสนับสนุนให้กับ บุคลากรดังกล่าว ซึ่งหลักสูตรที่มีอยู่ก็เอื้ออยู่แล้ว ซึ่งได้แก่ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และหลักสูตรปรัชญาดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาวิชาภาวะผู้นำเพื่อพัฒนาวิชาชีพ อย่างไรก็ตาม หลักสูตรที่ เปิดสอนควรมีให้หลากหลาย ที่สามารถให้ประชาชนในเขตจังหวัดบุรีรัมย์และใกล้เคียงได้เลือกที่จะพัฒนา ตนเองมากยิ่งขึ้น

4.2 เนื้อหาของหลักสูตร

เนื้อหาของหลักสูตรแต่ละหลักสูตร ควรผสมผสานระหว่างความเป็นสากล ความเป็นไทย และ ความเป็นท้องถิ่น เช่น อาจจะมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารร่วมสมัย การบริหารงานภายใต้บริบทไทย ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เป็นต้น นอกจากนี้ หลักสูตรควรเป็นสหวิทยาการที่ผสมหลายๆศาสตร์เข้าด้วยกัน หรืออาจเป็นหลักสูตรสอง ปริญญา (Dual Degree) หรือหลักสูตรนานาชาติ (International Programme) จึงจะทำให้ผู้เรียนมีความ ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ ไม่นั้นทฤษฎีมากเกินไป แต่เน้นการปฏิบัติ และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ส่วนเนื้อหาต่างๆในปัจจุบันก็คิดแล้ว ซึ่งประกอบไปด้วยรายวิชาเนื้อหา รายวิชาวิจัย รายวิชาเลือก ซึ่งจะเห็นได้ว่า รายวิชาที่ทำให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดดเด่นกว่าที่อื่น คือ มุ่งองค์ความรู้ใน การวิจัย ซึ่งอาจต้องเน้นและคงความโดดเด่นนี้ไว้ อย่างไรก็ตามสัดส่วนหรือเนื้อหาต่างๆ ควรอยู่ภายใต้ กฎเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

4.3 การเตรียมอาจารย์ประจำหลักสูตร

ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าหลักสูตรแต่ละหลักสูตร มีอาจารย์ประจำที่เป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นรอง ศาสตราจารย์ก็ตาม แต่เมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนในแต่ละปี มีอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสม คือ อาจารย์หนึ่งคน สามารถเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ไม่เกิน 5 คน หรือเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการ ค้นคว้าอิสระ ได้ไม่เกิน 15 คน ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายในการพัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรศึกษา ต่อในระดับปริญญาเอกที่ตรงสาขาให้มากขึ้น ทั้งในสถาบันการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ โดยให้ ทุนการศึกษาที่เหมาะสม หรือตามที่จ่ายจริง อันจะเป็นขวัญและกำลังใจในการศึกษา หรืออาจรับอาจารย์ที่มี คุณวุฒิเพื่อเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อทดแทน อาจารย์ที่จะเกษียณ เนื่องจากอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่จะมีอายุ

4.4 การเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน

ถึงแม้ว่าห้องเรียนในระดับบัณฑิตศึกษามีความพร้อมและทันสมัย เหมาะสมในการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม ในอนาคตอาจมีนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น อาจทำให้ห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน คือ ห้องเรียน ชั้น 7 8 และ 9 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษามหาชริราชสงคราม มีไม่เพียงพอ ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายในการจัดหาอาคารที่เป็นสัดส่วน เพื่อการบริหารจัดการที่คล่องตัว อาจบริหารจัดการแบบ One Stop Service ก็ได้

การนำผลการวิจัยไปใช้

ถึงแม้ว่าสภาพปัจจุบันของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะอยู่ในระดับเห็นด้วย นั่นคือ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อย่างไรก็ตาม หากมีการนำเอกสารหลักสูตรนี้ไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จในการผลิตบัณฑิตให้ได้ตามทิศทางที่หลักสูตรตั้งไว้ จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง ดังต่อไปนี้

1. ด้านความพร้อมของทรัพยากรและสื่อการศึกษา ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยจะมีทรัพยากรและสื่อการเรียนการสอนที่พร้อม ทันสมัย และเหมาะสม แต่คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย ระบบอินเทอร์เน็ตเข้าใช้งานไม่สะดวก ห้องเรียนแคบเกินไป วิทยานิพนธ์ หนังสือ และตำราสำหรับการค้นคว้า น้อยเกินไป และเจ้าหน้าที่บริการมีน้อยทำให้เสียเวลาในการเตรียมการสอนให้กับอาจารย์ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงเรื่องดังกล่าว เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านคุณภาพอาจารย์ ถึงแม้ว่าอาจารย์ถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี อาจารย์มีความรู้ความสามารถและมีคุณภาพ ทุ่มเทและตั้งใจในการสอน อาจารย์มีแนวทางในการสอนเฉพาะตัวดี อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปี เป็นส่วนใหญ่ มีการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ที่ยาวนาน จึงมีผลทำให้เข้าใจหน้าที่และบทบาทของตนเองได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม อาจารย์บางท่านให้นักศึกษาค้นแต่งงานวิจัย และบางวิชาอาจารย์ไม่ค่อยสอน ดังนั้นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรพิจารณาเพื่อให้อาจารย์มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3. ด้านงบประมาณ ถึงแม้ว่า งบประมาณค่าใช้จ่ายในการเรียนมีความเหมาะสมกับระดับการศึกษา แต่ควรมีการผ่อนผันค่าเทอม ให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษา และน่าจะมิงงบประมาณในการศึกษาดูงาน จากข้อเสนอแนะดังกล่าว มหาวิทยาลัยควรพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

4. ด้านการจัดการเรียนการสอน ถึงแม้ว่า การจัดการเรียนการสอนดีมาก มีความเหมาะสม หลากหลาย และกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม บางวิชาจัดการเรียนการสอนยังไม่หลากหลายเกิดการเรียนรู้น้อย ดังนั้นควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น กิจกรรม โครงการ การทำงาน เป็นกลุ่ม อันจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น

5. ด้านการวัดและการประเมินผล ถึงแม้ว่า อาจารย์มีการวัดและการประเมินผลดีมาก และมีความเหมาะสม แต่ควรมีการวัดผลการประเมินผลที่ยุติธรรม เนื่องจากอาจารย์อาจให้คะแนนนักศึกษาที่อายุมาก หรือที่คุ้นเคย

6. ด้านหลักสูตร ถึงแม้ว่า หลักสูตรมีความเหมาะสม ทันสมัย และมีความสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน แต่ควรพัฒนาและเปิดหลักสูตรให้หลากหลาย และเนื้อหาในหลักสูตรควรมีความเป็นปัจจุบันด้วย

7. ด้านความพึงพอใจในหลักสูตร ถึงแม้ว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับมาก และมีความภูมิใจและตั้งใจที่ได้เรียนในสถาบันแห่งนี้ แต่อย่างไรก็ตาม หลักสูตรควรทันสมัยกว่านี้ และเนื้อหาในบางรายวิชาควรมากกว่านี้

8. จากข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น ควรผนวกกับทิศทางการพัฒนาใน 4 ประเด็น ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการของท้องถิ่น การพิจารณาเนื้อหาของหลักสูตร การเตรียมอาจารย์ประจำหลักสูตร และการเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยเฉพาะในส่วนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาในภาพรวม ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรทำในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยแต่ละสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้สามารถนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรอย่างครบถ้วนและสมบูรณ์

2. ควรมีการศึกษาวิจัยกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทุกส่วนฝ่าย ได้แก่ คิษย์เก่า นายจ้าง เป็นต้น และนำผลมาประกอบในการพัฒนาหลักสูตรในครั้งต่อไป

3. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านการนำเอกสารหลักสูตรนี้ไปใช้ เพื่อประเมินผลหลักสูตรและนำผลการวิจัยที่ได้กลับมาปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาวิจัยหลักสูตรทุกระดับของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขยายผลในการพัฒนาหลักสูตรตามทฤษฎีและการวิจัยหลักสูตรให้ครบทุกสาขาวิชา

บรรณานุกรม

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ออลีนเพรส.
- ชมพันธุ์ ฤกษ์จร ฌ อยุธา. (2540). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ข้าวทวารอากาศ.
- ทศนา แคมมณี. (2535). การประเมินหลักสูตร: รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ บุญเดิมและคณะ (2548). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 29(1) : 52 – 61.
- ธำรง บัวศรี. (2532). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา.
- นาคยา ปิณฑานนท์ และ มธุรส จงชัยกิจ ลิริรัตน์ (2542). การศึกษาตามมาตรฐาน: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แม่.
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2551). คู่มือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. บุรีรัมย์ : วินัยการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซต.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2536). การศึกษากับยาหม้อใหญ่ การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2533). เพื่อความเข้าใจในสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา: รวบรวมความและบทบรรยาย. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2546). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์.
- วริยา ปานปรุง. (2538). การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2533). การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองธรรม.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2541). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สังค์ อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม.

ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. (2541). **แนวทางการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.

สุเมธี เทียมสกุล และคณะ (2545). **การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันราชภัฏสุรินทร์ในช่วงปีการศึกษา 2543 – 2544**. สำนักวิจัยและบริการวิชาการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สุริยา เหมตะศิลป์. (2537). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพในการพัฒนาหลักสูตรแบบมีฐานมาจากระดับโรงเรียน สำหรับครูมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยการศึกษาระดับอุดมศึกษา.

อัจฉรา ผ่องพิทยา. (2538). **การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป (หลังอนุปริญญา) วิทยาลัยครูเทพสตรี**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อดุลย์ วิริยเวชกุล. (2541). **คู่มือการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : เจริญการพิมพ์.

Beauchamp, G. A. (1981). **Curriculum Theory**. Itasca, Illinois : F. E. Peacock Publisher.

Bishop, G. (1985). **Curriculum Development**. London : Macmillan Publishers Ltd.

Doll, R. C. (1996). **Curriculum Improvement**. 9th ed. Needham Heights : Allyn and Bacon.

Krejcie, R. B. & Morgan, E.V. (1970). **Educational and Psychological Measurement**. Minnesota University, U.S.A.

Marsh, C. & Willis, G. (1995). **Curriculum Alternative Approaches, Ongoing Issues**. Englewood Cliffs : Prentice Hall.

Ornstein, A. C. & Hunkins, F. P. (2004). **Curriculum: Foundations, Principles, and Issues**. 4th ed. Boston : Pearson Education.

Pratt, D. (1994). **Curriculum Planning**. Orlando : Harcourt Brace College Publishers.

Saylor, J. G. & Alexander, W. M. (1974). **Planning Curriculum for School**. New York : Holt Rinehart and Winston.

Saylor, J. G. et al. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. Tokyo : Holt Sounders Japan.